

De Nederlandse Taalkunde in 1959

door K. PHILIPS

I. Bibliografie.

1. F. VAN COETSEM, De Nederlandse Taalkunde in 1958. *Handel. Top. en Dial.*, XXXIII (1959), 337-389.

Deze bibliografie is ingedeeld in de volgende rubrieken :

I. Bibliografie en personalia ; II. Publicaties van algemene aard ; externe taalgeschiedenis ; varia ; III. Grammatica ; IV. Lexicografie ; V. Taalgeografie ; VI. Teksten en tekstinterpretatie.

2. *Bibliographie linguistique de l'année 1957 et complément des années précédentes*, publiée par le comité international permanent des linguistes. Utrecht-Antwerpen, Het Spectrum, 1959, XL-354 blz.

Nederlands : blz. 191-197 ; Afrikaans : blz. 197-198 ; Fries : blz. 198-199.

3. Annual bibliography for 1958. Compiled bij P. A. BROWN. *Publications of the Modern Language Association of America (P.M.L.A.)*, LXXIV (1959), nr. 2, blz. 67-336.

Netherlandic : blz. 274-276 ; Frisian : blz. 276-277.

4. J. DAAN : *Kroniek. Taal en Tongval*, XI (1959) blz. 92-94.

Overzicht van de publicaties en activiteiten van het Dialectenbureau te Amsterdam ; nieuws over andere publicaties ; regionaal nieuws.

5. J. DAAN, G. WINNEN : Tijdschriftenschouw. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 100-104.

Een overzicht van de bijzonderste artikels over de Nederlandse streektaalen, verschenen in lokale tijdschriften. Tal van artikels over het Fries.

6. W. NIJHOFF, M. E. KRONENBERG : *Nederlandse Bibliografie van 1500 tot 1540*. IIIde deel (tweede stuk). 's Gravenhage, M. Nijhoff, 1958 (1959), xxxi-108 blz.

Verzameling van 134 nieuwe beschrijvingen gevolgd door vijf registers en enkele aanvullende nota's bij de eerste twee delen.

7. P. J. NIENABER : Bronnegids by die studie van die Afrikaanse taal en letterkunde, 1958. Deel IVB. *Tydskrif vir Wetenskap en Kuns*, XIX (1959), nr. 1, blz. 149-173.

8. G. ACHTEN, H. KNAUS : *Deutsche und Niederländische Gebetbuchhandschriften der Hessischen Landes- und Hochschulbibliothek Darmstadt*. Beschrieben von G. Achten und H. Knaus. Herausg. vom Direktor der Bibliothek. Darmstadt, 1959, 405 blz.

Onder de 125 hss. bevinden zich ook nederlandstalige (Mnl.).

9. E. WÜSTER : *Bibliographie de vocabulaires scientifiques et techniques monolingues*. Vol. II. Paris, Unesco, 1959, 146 blz.

Deze bibliografie signaleert 1043 publicaties in 26 talen geschreven, waaronder ook Nederlandse en Vlaamse werken.

10. W. ZAUNMÜLLER : *Bibliographisches Handbuch der Sprachwörterbücher*. Ein internationales Verzeichnis von 5.600 Wörterbücher der Jahre 1460-1958 für mehr als 500 Sprachen und Dialekte. Stuttgart, A. Hiersemann, 1958, xvi-248 blz.

Kritische bibliografie van linguïstiese woordenboeken : vertaalwoordenboeken, tegniese en etymologiese woordenboeken dialectidiotica, e. a. Ook voor de Nederlandse lexicograaf interessant

11. G. A. ZISCHKA : *Index Lexicorum*. Bibliographie der Lexicalischen Nachschlagewerke Wien, Hollinck (1959), XLIII-290 blz.

Behandeld worden : encyclopedieën, vakwoordenboeken, biografische lexica en meertalige vakwoordenboeken uit alle beschaafde landen.

12. E. WILLEKENS : Bibliografisch overzicht 1958. *Spiegel der Letteren*, III (1959), blz. 36-64.

De rubriek Nederlandse letterkunde is verdeeld in periodes : Middeleeuwen, zestiende eeuw, zeventiende eeuw, 18de..., enz...

13. C. M. GEERARS : De Nederlandse literatuurgeschiedenis sedert 1945 (De achttiende eeuw in Noord-Nederland). *Spiegel der Letteren* III (1959), blz. 260-293.

14. M. DE VROEDE : *Bibliografische Inleiding tot de studie van de Vlaamse Beweging, 1830-1860*. (Centre inter-universitaire d'histoire contemporaine, cahiers, 8). Leuven-Louvain, Éditions Nauwelaerts, 1959, 351 blz.

Ook interessant voor de filoloog ; b. v. met betrekking tot L. W. SCHUERMANS, J. F. WILLEMS, SNELLAERT, e. a. Ook aan het W.N.T. werd ongeveer een hele blz. gewijd.

15. S. A. MIRONOV : O naučnoj dejatel' nosti niderlandskich jazykovedov. *Izvestija Akademii Nauk SSSR, Otdelenie literatury i jazyka*. Moskva-Leningrad, XVIII (1959), blz. 462-467.

Over de wetenschappelijke activiteit van de Nederlandse taalkundigen.

16. J. SMEYERS : *Vlaams Taal- en Volksbewustzijn in het Zuidnederlands geestesleven van de 18de eeuw*. Gent, Koninklijke Vlaamse Acad. v. Taal- en Letterkunde (Reeks VI, 83), 1959, 443 blz.

Het eerste deel levert een bibliografisch overzicht van de uitingen „in het spoor der traditie” : dichters, spraakkunsten, kronijken, stads- en landsbeschrijvingen, volksliederen en volkslectuur. Het

werk wordt besloten met een bijdrage over de benamingen voor land, taal en volk.

17. Koninklijke Belgische Commissie voor Volkskunde *Jaarboek X* (1957). Brussel, Ministerie van Openbaar Onderwijs, 1959, 128 blz.

In de „Volkskundige bibliografie voor 1957” treffen we onder „Volkstaal” (rubriek nr. XXI) 26 nummers aan ; onder „De Folklore van de namen” (rubriek nr. XXII) 28 nrs.

18. Verslag van de Dialectencommissie der Kon. Ned. Akad. v. Wetenschappen over 1959. *Jaarboek der Kon. Ned. Akad. v. Wetenschappen*, 1959-1960, blz. 228-232.

19. Verslag van de Volkskunde - Commissie der Kon. Ned. Akad. v. Wetenschappen over 1959. *Jaarboek der Ned. Akad. v. Wetenschappen*, 1959-1960. blz. 223-237.

20. P. J. MEERTENS : Vijfentwintig jaar Volkskunde-bureau. *Meded. van de centr. com. voor onderzoek v. h. Nederl. Volkseigen*, nr. 11 (december 1959), blz. 2-12.

21. J. HANSEL *Bücherkunde für Germanisten*. Wie sammelt man das Schrifttum nach dem neuesten Forschungsstand. Berlin, E. Schmidt Verlag, 1959, 233 blz.

HANSELS „Bücherkunde” is ingedeeld in 5 delen. — I. Darstellungen zur Sprach- und Literaturwissenschaft. — II. Abgeschlossene Fachbibliographien. — III. Periodische Fachbibliographien. — IV. Periodische Allgemeinbibliographien. — V. Zeitschriften.

II. Publicaties van algemene aard.

- 1) *Algemeen Nederlands en dialect ;
taalschakeringen ; taalverzorging ; grammatica* (1)

22. R. HAESERIJN : De pennetwist om het Algemeen Nederlands in België omstreeks 1900. *Handelingen van het XXIIIste Vlaams filologencongres* (1959), blz. 175-178. In extenso verschenen in *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 84-91.

23. P. C. PAARDEKOOPER : Zuid-Vlaanderen en de toekomst. *Ons erfdeel*, III nr. 1 (1959), blz. 3-5.

Over het belang van een gemeenschappelijke cultuurtaal.

24. J. PICARD : *Geschiedenis van de Vlaamse en Groot-Nederlandse Beweging*. II. Met naam- en zaakregister voor beide delen door E. WILLEKENS, Antwerpen, De Sikkel, 1959, VII en 374 blz.

Het eerste deel verscheen in 1937. Sterk autobiografisch.

25. A. W. DE GROOT : Een nieuwe Nederlandse grammatica. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 141-144.

Over het plan van het Instituut voor Algemene Taalwetenschap van de Rijksuniversiteit te Utrecht om een grammatica van het hedendaags Nederlands samen te stellen.

26. L. M. VAN DIS : Schoolgrammatica en wetenschappelijke grammatica. *Levende Talen*, 1959, blz. 327-336.

27. B. VAN DEN BERG : Misverstanden. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 36-37.

Reactie van de schrijver op de kritiek op de 2de druk van zijn *Beknopte Nederlandse Spraakkunst* uitgebracht door Th. VINDEVOGEL in de *N. Tg.* (1958) onder de titel „Een boodschap of... een gevaar”.

(1) Ook de publicaties in verband met de spelling werden onder deze titel opgenomen.

28. J. A. MEIJERS : *Allerlei Taalkwesties*. Op de slingerpaden van onze taaltuin. Amsterdam, Moussault, 1959, 154 blz.

Behandeld zijn : spelling, uitspraak, -ismen, voornaamwoordelijke aanduiding, synoniemen, leestekens, enz., alles alfabetisch naar de trefwoorden gerangschikt.

29. J. VEERING : *Spelenderwijs (zuiver) Nederlands*. Amsterdam, Becht z. j. (1959), 160 blz.

30. *Nu nog*, VII (1959), 6 nrs.

Tweemaandelijks tijdschrift ; verstrekt informatie i. v. m. taalzuivering en -verzorging. Belgisch equivalent van :

31. *Onze Taal*, XXVIII (1959), 12 nrs.

Noordnederlands maandblad. Bevat tal van artikeltjes over taalzuivering en praktisch taalgebruik, o. a. :

- B. C. DAMSTEEGT : De uitspraak van het Nederlands.
- Over onszelf en de anderen. Het gebruik van de persoonlijke voornaamwoorden.
- J. V. : Wanneer voegt men bij het adjectief al dan niet de uitgang -e.

32. J. BERITS : *Honderd jaar spellingstrijd*. De Nederlandse spelling sinds het midden van de 19de eeuw. Ingeleid en samengesteld door —, Groningen, Wolters, 1959, 123 blz.

Bloemlezing uit de vakliteratuur over het behandelde onderwerp. De artikels zijn van de hand van L. A. TE WINKEL, J. A. ALBERDINGK THIJM, R. KOLLEWIJN, C. G. N. DE VOOYS, G. ROYEN, I. VAN DER VELDE, P. HEUS en C. B. VAN HAERINGEN.

33. W. DIEMER : *Waarop letten bij het schrijven (of doen schrijven) van het Nederlands?* Zuidlaren, Hertz, 1959, 266 blz.

Didactisch leerboek. Het is geen normaal schoolboek, omdat het zich deels tot de leerling, deels tot de leraar richt. DIEMER breekt met het traditionele onderwijs.

34. J. LEENEN : *Aesopus of Aisopos? Een brief aan Dr. J.*

Goossenaerts. *Wetenschappelijke Tijdingen*, XIX (1959), kol. 389-394.

Over de spelling van Griekse namen in het Nederlands.

35. J. L. PAUWELS : De spelling van de familienamen met „van” en „de”. *Verslagen en Mededelingen van de Koninklijke Vlaamse Acad. voor Taal- en Letterkunde*, 1959, blz. 309-316.

Over het schrijven van De — en Van — namen met hoofdletter of met kleine letter.

36. L. KOELMANS : Teken en klank bij Michiel De Ruyter. Assen, Van Gorcum, 1959, (*Neerlandica Traiectina*, nr. 9), 171 blz.

„Een historisch onderzoek van De Ruyters spelling en een voorzichtige benadering van de klanken achter de tekens”.

37. F. DE TOLLENAERE : Blauwvoeterie en Blauwvoeterij. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 52.

Is het suffix *-erie* in blauwvoeterie minder pejoratief dan *-erij* (blauwvoeterij)?

38. L. VAN LOEY : Licentie. *Tijdschrift van de Vrije Universiteit te Brussel*, I (1959), blz. 87-88.

Licenciaat (o.) is een foutieve vertaling van het Franse „licence”. Het dient licentie te zijn.

39. J. DAAN : Onderwijzer en Dialect. *Taal en Tongval*, XI, 1959, blz. 1-6.

De onderwijzers, met de kennis van het dialect gewapend, zullen de prestaties van hun kinderen op het gladde ijs van het A.B.N. beter kunnen beoordelen.

40. G. HOUGARDY-DEBAYE : Over Beschaafd Nederlands *Tijdschrift voor Levende Talen / Revue des Langues Vivantes*, XXV (1959), blz. 365-369.

41. Y. STOOPS : Noordnederlands taaleigen voor het Zuidnederlands taalgevoel. *Handelingen van het XXIIIste*

Vlaams filologencongres, 1959, blz. 171-173. In extenso verschenen in *Taal en Tongval*, XI, 1959, blz. 55-61.

Botsingen tussen Noordnederlands en Zuidnederlands taaleigen en taalgevoel behoren nog lang niet tot het verleden. Reacties tegen het al te gewillig overnemen van Noordnederlandse eigenaardigheden ontstaan in het Z. op het gebied van uitspraak, woordenschat, grammatica en syntaxis.

42. J. VEERING : Het Zuidnederlands taaleigen voor het Noordnederlands taalgevoel. *Handelingen van het XXIIIste Vlaams filologencongres*, 1959, blz. 170-171. In extenso verschenen in *Taal en Tongval*, XI, 1959, blz. 48-54.

43. G. DELBROUCK : „Zuidnederlands” en Van Dale. *Handelingen van het XXIIIste Vlaams filologencongres*, 1959, blz. 174-175. In extenso verschenen in *Taal en Tongval*, XI, 1959, blz. 76-83.

D. betwijfelt de waarde der aanduiding Zuidnl. en pleit voor een nieuwe methode om te onderzoeken welke woorden Zuidnl. zijn.

44. W. RUTTEN : De Noord- en Zuidnederlandse voetbaltaal. *Levende Talen*, 1959, blz. 290-299.

Over de invloed van het Engels en het Frans op de Noord- en Zuidnederlandse voetbalterminologie.

45. E. EYLENBOSCH : Een weinig Noordnederlands. *Spieghel Historiaal van de Bond der Gentse Germanisten*, II, nr. 1 (dec. 1959), blz. 15-16 en nr. 2 (maart 1960) blz. 28-32.

Enkele in de Noordnl. krantentaal voorkomende zegswijzen en uitdrukkingen, die in Vlaanderen als Noordnl. beschouwd worden en slechts passief gekend zijn.

46. H. C. M. GHIJSEN : Zeeuwse woorden en wendingen bij Elisabeth Wolff-Bekker. *Taal en Tongval*, XI, 1959, (*Album P. J. Meertens*, blz. 61-67)

47. J. L. PAUWELS : Het genus der substantieven in een Zuidbrabants dialect (het Aarschots) (1). *Verslagen en Mededelingen van de Kon. Vlaamse Acad. v. Taal- en Letterkunde*, 1959, blz. 95-97.

Een lijst van substantieven die in het Aarschots een ander geslacht hebben dan aangeduid staat in de woordenboeken van voor 1954.

48. R. BILLEN : A.B.N.-invloed op het St.-Truidens. *Handelingen van het XXIIIste Vlaams filologencongres*, 1959, blz. 197. In extenso verschenen in *Taal en Tongval*, XI 1959, blz. 71-75.

De invloed van het A.B.N. op de St.-Truidense klanken, vormen en syntaxis is eerder gering, belangrijker echter op de woordenschat.

49. G. WINNEN : Over de taaltoestand te Tienen en de A.B.N.-invloed op het Tiens. *Handelingen van het XXIIIste Vlaams filologencongres*, 1959, blz. 174. In extenso verschenen in *Taal en Tongval*, XI, 1959, blz. 62-70.

50. A. WEIJNEN : Wijkeigenaardigheden. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 38-39.

Steunend op de gegevens van de *Dialectatlas van Vlaamsch-Brabant* van H. VANGASSEN, tracht W. aan te tonen dat er binnen een bepaald dialect wijkverschillen zijn.

2) *Het Nederlands in contact met andere talen*

51. J. STENGERS : Les origines de la frontière linguistique ou de la légitimité de l'hypothèse historique. *Latomus*, XVIII (1959), blz. 366-395 en 593-611.

De schrijver behandelt achtereenvolgens de drie volgende punten : 1) de historische teksten ; 2) de archeologische gegevens ; 3) de linguïstische gegevens.

(1) Samenvatting van de mededelingen in de vergaderingen van de Vaste Commissie voor Onderwijs en Nederlandse Lexicografie van 21 januari en 18 maart 1959.

52. De Loire, eens Germaans-Romaanse taalgrens? *Wetenschappelijke Tijdingen*, XIX (1959), kol. 343-346.

53. W. BUCHHOLZ : Die Deutsche Seemannssprache. *Muttersprache* LXIX (1959), blz. 356.

Over het verdwijnen van oude zeemannswoorden en het ontstaan van nieuwe. Sporadisch wordt er ook gesproken over de invloed van de Nederlandse zeemanstaal op de Duitse.

54. R. VAN DER MEULEN : Nederlandse woorden in het Russisch. *Verhandelingen van de Kon. Nederl. Akad. v. Wetenschappen* (afd. letterk.), N. R., dl. LXVI, nr. 2 (1959), 117 blz.

Vijftig jaar na het verschijnen van *De Hollandse zee- en scheepstermen in het Russisch* is er nu eindelijk ook het supplement, dat tal van nieuwe gezichtspunten brengt.

55. B. W. SCHIPPERS, Welkome en ongewenste „vreemdelingen”. De invloed van vreemde talen op het Nederlands en de reacties daarop. Ingeleid en samengesteld door —. Groningen, Wolters, 1959, 120 blz.

In de inleiding van dit 1ste nr. behandelt S. de invloed van de verschillende talen als het Latijn, Frans, Duits, Engels, enz., op de Nederlandse woordenschat. Hierop volgt een bloemlezing uit wetenschappelijke vakliteratuur : C. G. N. DE VOOYS, *De Franse woorden in het Nederlands* ; C. B. VAN HAERINGEN, *Herverfransing* ; G. ROYEN, *Ongaaf Nederlands* ; C. G. N. DE VOOYS, *Engelse invloed op de Nederlandse woordvoorraad* ; C. G. N. DE VOOYS, *Purisme*.

56. F. KURRIS : Waalse woorden in het dialect van Maastricht. *Veldeke*, XXXIV (1959), blz. 49-53.

57. P. C. PAARDEKOOPEL : Bonen of Boulogne. *A(ctuele O(nderwerpen)-reeks*, nr. 773, Amsterdam, 1959.

Over de taalmoeilijkheden van de Frans-Vlamingen.

58. L. VERBEKE : Taalstrijd en Vlaamse beweging in Zuid-Vlaanderen. *Ons Erfdeel*, III nr. 1 (1959), blz. 14-17.

Dit is een eerste aflevering in een reeks van vier gespreid over de ganse IIIde jaargang (1959-1960).

59. R. H. LANE : English into Dutch. *The Germanic review*, XXXIV (1959), blz. 235-241.

Beschouwingen over Engelse elementen in het Nederlands.

60. E. ÖHMANN : Eine vernachlässigte Quelle zur Bestimmung der Chronologie französischer Wörter und Redensarten. *Mélanges de linguistique et de philologie. Ferdinand Mossé in memoriam*. Paris, Didier. 1959, blz. 348-353.

Franse ontleeningen in het Duits en het Nederlands.

61. A. BOGAERT : Historiek van de Nederlands-Afrikaanse vriendschap. *Ons Erfdeel*, II, nr. 3 (1959), blz. 8-10.

Historiek van de studie en de belangstelling voor Zuid-Afrika en het Afrikaans in Nederland en Vlaanderen.

62. J. L. PAUWELS : Het Afrikaans, dochtertaal van het Nederlands. *Verslagen en mededelingen van de Kon. Acad. v. Taal- en Letterkunde*, 1959, blz. 399-420.

In het eerste gedeelte schetst PAUWELS het ontstaan en de evolutie van het Afrikaans. In het 2de gedeelte belicht hij de betekenis van filiatie van het Afrikaans met het Nederlands en de verschillen tussen deze twee talen, alsook de vraag naar het stamland van het Afrikaans binnen het Ndl. taalgebied.

3) Varia

63. Sprache, Schlüssel zur Welt. *Festschrift für Leo Weisgerber*, hrsg. von H. GIPPER, Düsseldorf, Pädagogischer Verlag Schwamm, 1959, 385 blz.

Vierentwintig bijdragen werden in dit werk verzameld, waarvan zes onder de titel *Sprachphilosophie und Pädagogik*. Dertien artikels staan in het licht van de algemene taalwetenschap en „mutter-sprachliche Forschung”. De vijf overige artikels hebben betrekking op vreemde talen.

64. W. KAPER : *Kindersprachforschung mit Hilfe des Kindes*. Einige Erscheinungen der kindlichen Sprach-

erwerbung erläutert im Lichte des vom Kinde gezeigten Interesses für sprachliches. Groningen, Wolters, 1959, XXIII en 244 blz.

Een verwerking van de taaluitingen genoteerd bij twee zoontjes, bij het ene van bijna 2 tot 8 jaar, bij het andere van bijna 2 tot 6 jaar.

65. F. MAYER : *Schöpferische Sprache und Rhythmus*. Berlin, De Gruyter, 1959, 115 blz.

Dit werk is ruimer dan de titel wel zou laten vermoeden. Het geeft een analyse van de menselijke psyche. Daar de taal echter beschouwd wordt als de voornaamste activiteit van de menselijke psyche, vormt ze de kern van het onderzoek.

66. H. DRAYE : *Taalwetenschap en Taalrecht. Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 34-37 (Album P. J. Meertens).

H. D. vat een en ander samen van het boek van L. WEISGERBER : *Sprachenrecht und europäische Einheit* (Köln und Opladen, West-deutscher Verlag, s. d. [1959], 142 blz.).

67. K. HEEROMA : *Volkskunde en geografie. Driemaandelijkse Bladen*, XI (1959), blz. 33-38.

Naar aanleiding van het verschijnen van de *Volkskunde-atlas voor Nederland en Vlaams-België* (Antwerpen-Amsterdam, Standaard-Boekhandel, 1959, afl. I) onderstreept H. enkele punten in verband met de cartografische registratie van het volkskundig materiaal.

68. J. A. HUISMAN : *Alliteratie in onze tijd*. Rede uitgesproken bij de opening van het 48ste studiejaar van de School voor Taal- en Letterkunde. Groningen, Noordhoff, 1959, 24 blz.

Aan de hand van een aantal voorbeelden toont HUISMAN aan hoe het stafrijm een nieuwe opbloei beleeft in boektitels, merknamen, reclame, enz...

69. L. KAISER : *Experimentele dialectwetenschap. Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 190-193 (Album P. J. Meertens, blz. 90-93).

Door de relatie dialectwetenschap-fonetiek, zal de dialectweten-

schap steeds kunnen profiteren van de nieuwe mogelijkheden van de experimentele fonetiek en zelf een experimentele wetenschap worden.

70. J. LEENEN : *Taalwetenschap en Taalpraktijk. Handelingen van het XXIIIste Vlaams filologencongres, 1959, blz. 169-170. In extenso verschenen in Taal en Tongval, XI (1959), blz. 41-47.*

De moderne taalwetenschap heeft zich lange tijd overwegend beziggehouden met de taal van het verleden. Nu wordt er overwegend aandacht geschonken aan de taal van nu, maar dan aan zijaspecten, zoals naamkunde en dialectologie. De taalwetenschap moet echter ten dienste staan van de taalleiding.

71. H. ROOSE, *Fundamentalìa. Levende Talen, 1959, blz. 108-111.*

Nadat de schrijver het eens is geworden in zijn discussie met PAARDEKOOPEER over het bestaan der koppelwerkwoorden, wil hij zich nog bezinnen over enkele fundamentalìa. Conclusie van zijn bezinning is : de taal is een systeem van tekens, maar beslist niet van gesproken tekens en object ter beschrijving v. e. taalsysteem s inderdaad dat taalsysteem in gebruik.

72. J. B. DREWES : *Een denkfout van Professor Pos? De Nieuwe Taalgids, LII (1959), blz. 22-23.*

Toen Prof. Pos schreef dat R. J. DAM meende positie te nemen tegen de satanische strekking van de taalwetenschap sedert 1816, heeft men zich afgevraagd of Pos zich niet vergiste wat het jaartal 1816 betrof.

73. E. M. UHLENBECK : *Taalwetenschap. Een eerste inleiding. 's Gravenhage, De Nederlandse Boek- en Steendrukkerij, z. j. (1959), 47 blz.*

Enerzijds vulgariserend en anderzijds toch wetenschappelijk werkje. Het grootste deel ervan wordt gewijd aan de theorie van het woord volgens REICHLING.

74. Fr. JOBST : *Von den Abkürzungen in der Sprache. Muttersprache, LXIX (1959), blz. 257-262.*

75. A. F. LENKOWA : Die sogenannte Volksetymologie. *Muttersprache*, LXIX (1959), blz. 137-141.

De term „volksetymologie” werd in 1812 door E. W. FORSTEMAN in de taalkunde ingevoerd. Volgens steller van dit artikel zou men beter spreken van „Fehletymologie”.

76. Nederlands Taalcongres. Wereldtentoonstelling Brussel, 7-8-9 juni 1958 ; Brussel, V. B. O., z. j. (1959).

Cfr. VAN COETSEM : *De Nederlandse Taalkunde in 1958*, nr. 29.

77. *Nova et Vetera*, XXXVII (1959-1960) nr. 1-6.

Tweemaandelijks tijdschrift voor onderwijs en opvoeding. In de derde aflevering is opgenomen : J. DE BIE, *Nederlands in de oude humaniora*. In de zesde aflevering vinden we : A. KEERSMAEKERS, *Taalinzicht*.

78. *Studia Germanica Gandensia*, I (1959), Gent, Universiteitstraat 16.

Dit is het eerste deel van een nieuwe reeks, uitgegeven door de afdeling Germaanse filologie van de faculteit Wijsbegeerte en Letteren van de universiteit Gent. Dit eerste deel bevat o. m. de studie van R. VANNESTE, opgenomen in dit overzicht onder nr. 206.

4) *Levensberichten*

79. J. L. PAUWELS : Professor Blancquaert en de Dialectgeografie. *Dietsche Warande en Belfort*, 1959, blz. 242-244.

Op de achtergrond van het ontstaan en de beoefening van de dialectgeografie in de naburige landen alsook in Nederland en België bespreekt PAUWELS de verdienste van BLANQUAERT als dialectoloog en vestigt hij vooral de aandacht op de betekenis van zijn Reeks Nederlandse Dialectatlassen.

80. W. ROUKENS : Prof. Dr. Edgard Blancquaert. *Veldeke* XXXIV (1959), blz. 1-2.

81. C. TAVERNIER : Edgard Blancquaert. *Orbis* VIII (1959), blz. 246-253.

Biografie over BLANQUAERT gevolgd door een bibliografie.

82. S. J. FOCKEMA ANDREAE : Ter herinnering aan Dr. Moritz Schönfeld. *Mededelingen van de vereniging voor naamkunde te Leuven*, XXXV (1959), blz. 1-4.

Een bio- en bibliografie van M. SCHÖNFELD naar aanleiding van zijn overlijden op 4 oktober 1958.

83. In memoriam Dr. Moritz Schönfeld. *Tijdschrift voor Nederl. Taal- en Letterkunde*, LXXVI afl. 3 (1959), blz. 163-164.

Een bondig overzicht van werk en verdienste van SCHÖNFELD opgesteld door de redactie van bovenvermeld tijdschrift.

84. W. PÉE : Dr. P. J. Meertens zestig jaar. *Taal en Tongval*, XI (1959), afl. 3-4 (*Album P. J. Meertens*) blz. 4-7.

Dit is de inleiding van het album uitgegeven naar aanleiding van de zestigste verjaardag van MEERTENS.

85. J. VAN BERGEN : F. A. Snellaert (1809-1872). *De Vlaamse Gids*, XLIII (1959), blz. 669-673.

Over het leven, het werk en de verdienste van SNELLAERT, die niet alleen de grootste stuwkracht van de Vlaamse beweging was na de dood van Willems, maar tevens actief was op gebied van tekstuitgave en bibliografie.

III. Taalatlassen en Woordenboeken.

1) Taalatlassen

86. P. J. MEERTENS en M. DE MEYER : *Volkskundeatlas voor Nederland en Vlaams België*. (Volkskunde-commissie der Koninklijke Nederlandse Akad. v. Wetenschappen te Amsterdam, Koninklijke Belgische Commissie voor Volkskunde te Brussel) Afl. 1, Antwerpen-Amsterdam, 1959.

Deze eerste aflevering bevat tien kaarten en een commentaar. Kaart 1,2 en 3 geven de verschillende namen en eigenschappen van het dwaallicht. Kaart 4 geeft de methoden, waarmee men een heks kan onderkennen, tegenhouden of vastzetten. Kaart 5,

6 en 7 hebben de weerwolf als onderwerp. Kaart 8 en 9 : de vuurman. Kaart 10 geeft de namen voor wat men noemt „de wilde jacht”.

87. W. MITZKA en SCHMITT, *Deutscher Wortatlas*, Band IX, Giessen, Schmitz, 1959, 11 kaarten en 47 blz.

In het 9de deel wordt de synonymiek van een aantal beroepsnamen op kaart gebracht : o. m. „Böttcher”, „Klempner”, „Schlächter”, „Fleischer”, „Tischler”, „Töpfer”, „Wagenmacher” en tenslotte een kaart die „Schwengel” behandelt en bovendien nog de namen voor het trekhout van tweespanwagens geeft.

88. S. A. LOUW : *Afrikaanse Taalatlas*. Afl. 1. Pretoria, 1959, 5 kaarten.

De vijf kaarten behandelen respectievelijk : Kaart 1 : benamingen voor bobbejaan, een aap ; Kaart 2 : de hoehoep, de hop ; Kaart 3 : verspreiding van de knapse-kerel (*Bidens pilosa*) ; Kaart 4 : verspreiding van de misbredie (*Amarantus paniculatus*) ; Kaart 5 : verspreiding van de namen voor *Tribulus terrestris*.

89. K. FOKKEMA : Taalatlassen moeten gebruikt worden. *Driemaandelijks Bladen*, XI (1959), blz. 80-83.

Naar aanleiding van het woord „gresfallen” (= grasvallig) onderzoekt FOKKEMA de vorm gers en gras aan de hand van de taalAtlas. Hetzelfde doet hij voor het woord wrat en varianten.

90. K. HEEROMA : Nieuwe kaarten van de Nederlandse taalAtlas. *De nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 14-21.

Beschouwingen en opmerkingen in verband met de taalAtlas en enkele desiderata voor de taalAtlas van de toekomst.

2. Woordenboeken

91. Woordenboek der Nederlandsche taal, 3de druk, 's-Gravenhage-Leiden, Nijhoff-Sijthoff, 1959.

Deel 12, afl. 15 : reizen — rekenkamer (kol. 1793-1920), bewerkt door A. C. CRENA DE JONGH, met medewerking van A. J. PERSLIJN.

Deel 17, afl. 20 : treiteren — trekken (kol. 2393-2520), bewerkt door N. BAKKER.

Deel 19, afl. 1 : ver-(v) — verarming (kol. 1-176), bewerkt door F. DE TOLLENAERE, met medewerking van A. J. PERSIJN en J. Ph. OOSTROM.

Deel 21, afl. 4 en 5 : vieren (I) — vijf (I) (kol. 351-606), bewerkt door C. H. A. KRUYSKAMP, met medewerking van A. J. PERSIJN.

92. VAN DALE : *Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*. Achtste, geheel opnieuw bewerkte en zeer vermeerderde druk. 's-Gravenhage, M. Nijhoff (voor België : Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel), 1959.

Afl. 3-10 (bibliotheek — noodvuur). Er werden enkele nieuwe artikelen opgenomen en andere reeds bestaande werden verbeterd. Ook werden er veel meer citaten met opgave van de bron vermeld dan vroeger het geval was. Wat tenslotte de spelling betreft, deze werd aangepast aan de voorschriften van de Nieuwe Woordenlijst.

93. *Elseviers Nederlands Woordenboek en Vreemde-woordentolk*, samengesteld met medewerking van de redactie van de W. P.-encyclopedieën. Amsterdam-Brussel, Elsevier, 1959. (Elsevierpocket A3).

94. J. DE VRIES, *Etymologisch Woordenboek*. Waar komen onze woorden en plaatsnamen vandaan? Utrecht, Het Spectrum, 1959². 300 blz. (Aula-boeken).

De schrijver heeft in deze tweede druk, rekening houdende met de door de kritiek geuite bezwaren, enkele wijzigingen aangebracht d. w. z. enkele detailverbeteringen en -aanvullingen.

95. *Winkler Prins Woordenboek, met encyclopedische informatie*. Samengesteld door de redactie der Winkler Prins Encyclopedieën met bijzondere medewerking van J. J. M. Bakker, J. J. Mak, J. L. Pauwels ; Tweede deel K.-Z. Amsterdam-Brussel, Elsevier, 1959, blz. 519-1272.

De samenstellers beoogden in dit woordenboek niet de volledige compilatie van de Nederlandse taal, maar alleen de opname van wat voor de gebruiker nuttig is.

96. J. J. MAK, *Rhetoricaal Glossarium*. Assen, Van

Gorcum, 1959, xxxi-546 blz. (Taalkundige bijdragen van Noord en Zuid, XII).

Dit glossarium behandelt het zestiende-eeuwse Nederlands en alleen „de woorden die in een of meer betekenissen uitsluitend bij de rederijders zijn aangetroffen.” Genus en meervoud der behandelde woorden worden niet vermeld. De nadruk van het werk valt op de betekenis der woorden en niet op de etymologie.

97. F. DE TOLLENAERE : *Onze Woordenschat*. Het Woordenboek der Nederlandsche Taal (W. N. T.). A. O.-reeks, nr. 890, 1959, 16 blz.

Allerlei inlichtingen betreffende de woordenboeken en het woordenboekschrijven, met de nadruk op het *W.N.T.*

98. L. C. MICHELS : „Parket” „Parkiet”. *Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 122.

Onder de varianten van parkiet ontbreekt in het *W.N.T.* parket.

99. F. VAN COETSEM : Het „Woordenboek van die Afrikaanse Taal”. *Wetenschappelijke Tijdingen*, XIX (1959) kol. 337-342.

Over het ontstaan en de bedoeling van het Afrikaans Woordenboek.

100. E. VAN NUFFEL : Iets over de oude Rechtstaal. *Wetenschappelijke Tijdingen*, XIX (1959), kol. 151-156.

101. F. DE TOLLENAERE : Nogmaals iets over Oude Rechtstaal. *Wetenschappelijke Tijdingen*, XIX (1959), kol. 305-306.

102. L. ROOSE : Een kostbaar Werkinstrument bij de Rederijdersstudie. *Spiegel der Letteren*, III. (1959), blz. 290-292.

Over het *Rhetoricaal Glossarium* van J. J. MAK (cfr. nr. 96) dat een achtduizendtal woorden bevat die exclusief rhetoricaal zijn en derhalve ontbreken in het *W.N.T.* en het *M.N.W.*

103. *Althochdeutsches Wörterbuch*. 11. Lfg. kol. 753-823 (â-uurf-barôn) Berlin, Akademie-Verlag, 1959.

De Neerlandicus kan in dit werk ook citaten vinden uit de *Wachtendonckse Psalmen*.

104. H. GÖTZ : Aus der Werkstatt des Althochdeutschen Wörterbuches, 23-26. *Beiträge zur Geschichte der Deutschen Sprache und Literatur LXXXI* (1959) Halle (Saale), blz. 188-214.

23. Mhd. bilhouwe und das billi des Hildebrandsliedes. 24. gebaren. 25. bauchen. 26. zu GLL4, 685, 34-40 ; 44-50 (Versuch einer Glossenbestimmung).

105. *Deutsches Wörterbuch von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm*. Herausgegeben von der Deutschen Akad. der Wissenschaften zu Berlin. Leipzig, Hirzel, 1959.

- 368. Lief. (XIV. Band, II. Abt., 12. Lief.) wulstig-Wunderlichkeit. Bearbeitet von Th. KOCHS in Verbindung mit W. PFEIFER. kol. 1761-1920.
- 369. Lief. (XIV. Band, I. Abt., 2. Teil, 3. Lfg.) Wergeld - Wertgeld. Bearbeitet von J. ERBEN, I. KÜHNHOLD, H. RAHNENFÜHRER, J. SCHARNHORST kol. 481-640.
- 370. Lfg. (XIV. Band, I. Abt., 2. Teil, 4. Lfg.) Wertgeschätzt - Westerlich. Bearbeitet von J. ERBEN, J. MANTRY, G. POWITZ H. RAHNENFÜHRER, J. SCHARNHORST (kol. 481-640).
- 371. Lfg. (XIV. Band, I. Abt., 2. Teil, 5. Lfg.) Westerluft - wetzen. Bearbeitet von G. ISING, G. POWITZ, J. SCHARNHORST (kol. 641-800).
- 372. Lfg. (XIV. Band, I. Abt., 2. Teil, 6. Lfg.) Wetzfasz - Wi(e)dererweckung. Bearbeitet von J. DÜCKERT, G. ISING, A. MASSER, W. MITTRING, J. SCHARNHORST (kol. 801-960).
- 373. Lfg. (XIV. Band, I. Abt., 2. Teil, 7. Liefg.) Wi(e)dererwerb - widermurren. Bearbeitet von W. BRAUN, J. DÜCKERT, A. MASSER, W. MITTRING (kol. 961-1120).

106. H. PAUL : *Deutsches Wörterbuch*. 5., völlig Neubearbeitete und erweiterte Auflage von W. Betz ; Tübingen, Niemeyer, 1959.

Lfg. 5. Gevier - hunzen, blz. 257-320.

In overeenstemming met de bedoeling van PAUL de betekenis-evolutie der woorden te verklaren en te illustreren, verruimt en moderniseert BETZ dit werk.

107. H. PAUL : *Deutsches Wörterbuch*. 6. Auflage, bearbeitet von A. Schirmer ; Halle (Saale), Niemeyer, 1959. VII en 782 blz.

5. Auflage ; cfr. VAN COETSEM, *De Nederlandse Taalkunde in 1957 (Hand. Top. en Dial., XXXII (1958), blz. 335-425, nr. 276)*.

108. Gerhard POWITZ : *Das deutsche Wörterbuch Johann Leonard Frischs*. Berlin, Akademie-Verlag, 1959, VIII en 208 blz. (Deutsche Akad. der Wiss. zu Berlin. Veröffentlichungen des Inst. für deutsche Sprache und Literatur, 19).

POWITZ handelt hier over een woordenboek, dat ongeveer het eerste is geweest dat er voor een groot deel in gelukt is de Duitse woordenschat in zijn geheel te omspannen en etymologisch-historisch te verklaren.

109. *Deutsche Wortgeschichte*. Zweite, neu bearbeitete Auflage, hrsg. von F. MAURER und STROH ; Berlin, De Gruyter, 1959. Band I. II (Grundriss der germ. Philologie, 17/1).

Cfr. F. VAN COETSEM, *De Nederlandse Taalkunde in 1958 (Hand. Top. en Dial., XXXIII (1959), nr. 369)*.

110. *Oosthoeks encyclopedie*. Utrecht, A. Oosthoek ; 5de druk, 1959.

Deel I (A - Balmung), XVI en 704 blz.

Deel II (Balneologie - bremzen), VIII en 711 blz.

111. *E. N. S. I. E. Eerste Nederlandse systematisch ingerichte encyclopedie*. Samengesteld onder leiding van S. T. BOK en R. J. FORBES. Amsterdam, Wetenschappelijke Uitgeverij, 1959.

Deel XI [supplement], onder red. v. H. DE VOS, A. REICHLING, J. S. WITSEN ELIAS, e. a., XVI en 582 blz.

112. *Algemene Winkler Prins encyclopedie*. Hoofdred. H. R. HOETINK, E. DE BRUYNE, J. F. KOKSMA e. a. Amsterdam, Elsevier, 1959.

Deel VIII (ovat - schei), 822 blz.

113. F. DE TOLLENAERE : De lexicograaf als dialectoloog en etymoloog. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 126-133. (*Album P. J. Meertens*, blz. 26-33).

3) Dialectwoordenboeken

114. A. P. DE BONT : Dialect van Kempenland, deel II, *Vocabularium*, aflevering II. Assen, Van Gorcum, 1959. Blz. 265-534. (*Taalkundige Bijdragen van Noord en Zuid*, IX).

Dit is aflevering II van DE BONTS *Vocabularium van het dialect van het Kempenland, maar in het bijzonder van het dialect van Oerle*.

115. Dr. J. GOOSSENAERTS : *De taal van en om het landbouwbedrijf in het Noordwesten van de Kempen*. Een taal-, vak-, geschied-, heem- en volkskundige bijdrage tot de Nederlandse woordenschat : Deel IX ; Gent, 1959. (Kon. Vl. Acad. v. Taal- en Letterkunde, Reeks VI. nr. 76).

Het eigenlijke lexicografische gedeelte van dit idioticon verscheen reeds vroeger in 8 afleveringen tussen 1956 en 1958 (cfr. VAN COETSEM : *De Nederlandse Taalkunde in 1958*, nr. 188). In het voorlaatste deel (IX) krijgen we de verantwoording van de schrijver, een beschouwing over het ontstaan van het werk, de geografische afbakening van het onderzochte terrein, een historische situering daarvan, de behandeling van inhoud en inrichting van dit woordenboek, en de bibliografie.

116. K. D. SCHÖNFELD-WICHERS : *Woordenboek van het Rijssens dialect*. (In eigen beheer), 1959, 114 blz.

117. *Woordenboek der Zeeuwse Dialecten bijeengebracht door de Zeeuwse vereniging voor Dialectonderzoek*. Redactie H. C. M. GHIJSEN. Aflevering I, A-H, xxviii en 368 blz. Den Haag, Van Goor Zonen, z. j. (1959).

118. D. DE BAERE : Het „Algemeen Vlaams Idioticon” van L. W. Schuermans. *Tijdgenoten getuigen*. *Verslagen en*

Mededelingen van de Kon. Vl. Acad. v. Taal- en Letterkunde.
Gent, 1959, blz. 237-250.

Samen met een korte schets van het ontstaan van het *Algemeen Vlaams Idioticon* behandelt DE BAERE belangrijke brieven uit het archief van de Academie die in verband staan met het *Idioticon* van SCHUERMANS.

119. G. DE SMET : Zu den sächsischen Wörtern in den Wörterbüchern von Kiliaen. *Niederdeutsches Jahrbuch*, LXXXII (1959), blz. 181-188.

Schrijver wijst erop dat de geografische aanduidingen (b. v. ger., sax., sic., fris., holl., enz.) bij de woorden in KILIAENS werk een ware uitzondering zijn in de 16de-eeuwse lexicografie. Doch dikwijls is voorzichtigheid geboden daar Kiliaen deze uitdrukkingen soms pas uit tweede of derde hand had.

120. W. MITZKA : Van der Schuerens Teuthonista 1477 und seine Landschaft. *Niederdeutsches Jahrbuch*, LXXXIII (1959), 175-180.

MITZKA tracht de *Landschaft* van VAN DER SCHUEREN enigmata te bepalen aan de hand van moderne dialectgegevens.

121. W. KROGMANN : *Helgoländer Wörterbuch*. bearbeitet von —. Wiesbaden, Verlag der Wissenschaften und Literatur, z. j. (1958 of 1959?).

Band I, Lfg. 2 : Beesemrün-Federpoos.

122. H. TEUT : *Hadeler Wörterbuch*. Der plattdeutsche Wortschatz des Landes Hadeln (Nederelbe). Neumünster, Wachholtz, 1959.

Band I, A - F, 610 blz. — Band II, G - K, 507 blz. — Band III, L - R, 499 blz.

123. WOSSIDLO-TEUCHERT : *Mecklenburgisches Wörterbuch*... aus den Sammlungen Richard Wossidlos und aus eignen Ergänzungen bearbeitet und herausgegeben von Herman Teuchert. Berlin, Akademie-Verlag / Neumünster, Wachholtz, 1959.

Lfg. 22 (Band III, Lfg. 4) : haken - hangen (kol. 385-512). —
 Lfg. 23 (Band III, Lfg. 5) : Hanger - Herr (kol. 513-640). —
 Lfg. 24 (Band III, Lfg. 6) : herra - Hollesch (kol. 641-768).

124. KÜCK : *Lüneburger Wörterbuch*. Wortschatz der Lüneburger Heide und ihrer Randgebiete, seit 1900 zusammen mit vielen Mitarbeitern gesammelt und sprachwissenschaftlich sowie volkskundlich erläutert. Neumünster, Wachholtz, 1959.

Band II, Lfg. 1, I - klamm (kol. 1-128).

125. Badisches Wörterbuch... bearbeitet von E. OCHS. Lahr (Baden), 1959.

Lfg. 24 : Grenadier - ... (kol. 469-500).

Lfg. 25 : Gummi-knüppel - Hahnen-schlag (kol. 500-532).

126. Hessen-Nassauisches Volkswörterbuch... bearbeitet von L. BERTHOLD. Marburg (Lahn), Elwert, 1959.

Lfg. 23 (Band III, Lfg. 8) : Schubahn - Scharzdrossel (kol. 449-512).

127. Luxemburger Wörterbuch, Luxemburg, P. Linden, 1959. dl. II.

Lfg. 11 : Käserkroun - Klun(t)schelmrei (p. 321-400).

128. Mittelniederdeutsches Handwörterbuch. Begründet von A. LASCH und BORLCHLING. Herausgegeben von Gerhard Cordes, Neumünster, Wachholtz, 1959.

Band III, 12. Lief. Sâbâot - schôt. Bearbeitet von Annemarie HÜBNER (kol. 1-128).

129. Rheinisches Wörterbuch... bearbeitet von J. MÜLLER, herausgeg. von K. MEISEN. Berlin, Erika Klopp Verlag 1959.

Lfg. 128 (Band VIII, Lfg. 3) : Sieben - sollen. — Lfg. 129 (Band VIII, Lfg. 4) : sollen - spannen. — Lfg. 130 (Band VIII, Lfg. 5) : spannen - sperren. — Lfg. 131 (Band VIII, Lfg. 6) : sperren - spleissen. — Met woordkaarten : afl. 8, p. 278 : o. m, Músche.

IV. Klank- en Vormleer.

130. A. COHEN, C. L. EBELING, P. ERINGA, K. FOKKEMA, A. G. F. VAN HOLK : *Fonologie van het Nederlands en het Fries*. Inleiding tot de moderne klankleer. 's-Gravenhage, M. Nijhoff, 1959, XI en 147 blz.

131. J. GOOSSENS : Historisch onderzoek van sleeptoon en stoottoon in het dialect van Genk. *Handelingen v. d. Kon. Comm. v. Top. en Dial.*, XXXIII (1959), blz. 141-212.

GOOSSENS stelt een aantal regels op inzake stoot- en sleeptoon in het dialect van Genk. Verder krijgen we een schematisch overzicht van de verdeling van sleep- en stoottoon volgens de drie volgende criteria : 1) klinkers met spontane sleeptoon ; 2) klinkers met spontane stoottoon ; 3) klinkers met gekonditioneerde sl.-of st.-toon.

132. W. PEE : Brugse klanken vroeger en nu. *Niederdeutsches Jahrbuch*, LXXXII (1959), blz. 189-195.

In 1868 verscheen te Brussel een werkje, onder de titel *Oude Kindervertelsels in den Brugschen Tongval, verzameld en uitgegeven door A. Lootens, met spraakkundige aanmerkingen over het Brugsch taaleigen door M.E.F.* Hieruit leidt W. PÉE af dat het Brugs gedurende de laatste anderhalve eeuw weinig geëvolueerd en gewijzigd is.

133. H. TEUCHERT : Beiträge zur Geschichte der Mecklenburgischen Mundart. *Niederdeutsches Jahrbuch* LXXXII (1959), blz. 207-236.

134. D. FOKKEMA sr. : *Beknopte spraakkunst van het Schiermonnikoogs*. Leeuwarden, Fedde Dijkstra, z. j., 1960 (inleiding, 1959).

Grammaticale beschrijving en klankleer van het Schiermonnikoogs.

135. D. FREYDANK : Zur Entwicklung von germ. au im Altniederdeutschen. *Wissenschaftliche Zeitschrift der Martin*

Luther-Universität, Halle-Witteberg, (Gesellschafts- und sprachwissenschaftliche Reihe), VIII (1958-59), blz. 717-718.

136. K. HEEROMA : Altsächsisch ia > Mittelniederdeutsch ê. *Niederdeutsches Jahrbuch, LXXXII (1959), blz. 57-59.*

Germ. eu > Ndd. (10de eeuw) ia, iu > ie, iü. Deze klanken (ie en iü) zijn in het Nederduits op een dubbele wijze verder ontwikkeld; 1) > jê/jü; 2) ie > ee > ê/iü > uü > û.

H. vergelijkt deze evolutie met die van het Vlaams (= de voortzetting v/h. westel. Nederfrankisch).

137. J. DE VRIES : Das r-emphaticum im Germanischen. *Mélanges de linguistique et de philologie. F. Mossé in Memoriam.* Paris, Didier, blz. 467-485.

Naast het Duitse „sprechen” staat het Engelse „speak”. J. d. V. zoekt naar een verantwoorde oplossing, vertrekkend van het woordenmateriaal. Hierbij wordt ook het Nederlands betrokken.

138. Fr. CLOSSET : Les particularités phonétiques du néerlandais. *Tijdschrift voor Levende Talen | Revue des Langues Vivantes, XXV (1959), blz. 514-520.*

Een bondig overzicht van de ortofonie van het Nederlands ten behoeve van franstaligen.

139. K. HEEROMA : De plaats van ie, oe en uu in het Nederlandse klinkersysteem. *De Nieuwe Taalgids, LII (1952), blz. 297-304.*

In dit artikel geeft HEEROMA zijn tegenbedenkingen op een bijdrage van VAN HAERINGEN (verschenen onder dezelfde titel in het *Album Edgard Blancquaert*), waarin die de stelling verdedigt dat de Nederlandse vocalen ie, oe en uu hun plaats moeten krijgen onder de korte klinkers, omdat ze meer fonische eigenschappen gemeen hebben met de korte a, e, o, i en u dan met aa, ee, oo en eu.

140. K. HEEROMA : Nasalering en mouillering. *De Nieuwe Taalgids, LII (1959), blz. 129-135.*

Over nasalerings- en mouilleringsverschijnselen in het Fries en het Nederlands.

141. L. C. MICHELS : Negatieve spellinguitspraak. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 200-201.

Het gaat hier om een frequent verschijnsel in de taal van kranten en radio. Een mededeling, een „iets”, gesteld in de directe rede, wordt — dikwijls een alinea verder — gevolgd door de „bron”.

142. C. KOSTELIJK : De uitspraak van „Monaco”. *Levende talen*, 1959, blz. 424-426.

143. R. W. ZANDVOORT : Hier is de radio-nieuwsdienst. *Levende Talen*, 1959, blz. 409-413.

Schrijver behandelt hier de voornaamste gebreken der 4 nieuwslezers van het A.N.P.

144. K. ROELANDTS : Anticipatie van konsonant. *Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven*. XXXV (1959), blz. 123-128.

Behandeling van een verschijnsel uit de gevoelstaal : de anticipatie van een konsonant die normaal alleen in de in- of anlaut voorkomt.

145. K. ROELANDTS : Voortonige versterking. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 130-136. (*Album P. J. Meertens*).

Over de rol die de expressieve factor speelt bij de voortonige versterking.

146. A. WEIJNEN : Het vraagstuk van de oorsprong der stijgende diftongen. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 37.

WEIJNEN reageert tegen het feit dat VAN BAKEL in zijn bijdrage, *Een impasse in het dialect van Nuenen* (cfr. nr. 187), zijn skepsis uitspreekt tegenover de door hem geuite mening dat de verkorting eerder behoudster dan veroorzaakster van de stijgende diftong zou zijn.

147. W. J. H. CARON : Koning en gevolg. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 117-120 (*Album P. J. Meertens*, blz. 17-20).

W. J. H. CARON geeft zijn interpretatie van wat C. VAN HEULE bedoelde wanneer deze in de tweede uitgave van zijn spraakkunst

schreef : „Als naer N eene G volcht zo wort de G in eene C of K verandert / als in plaetse van Koning zeyt men Koninc, alzo zegge wy Spronc voor Sprong, Lanks of Lanxs voor Langs”.

148. F. KOSSMANN : De heftige herfst... *Tijdschrift voor Nederl. Taal- en Letterkunde*, LXXVII alev. 3, (1959), blz. 235-238.

Behandelt de vraag of we in Brederodes vers : „De heftige herfst kan mijn bloeme niet verstooren” de h van herfst al dan niet dienen uit te spreken en of men herrefst of herfst dient te zeggen.

149. J. LEENEN : Nog : de heftige herfst... *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 94-99 (*Album P. J. Meertens*).

LEENEN bewijst dat er hier geen sprake is van een probleem en dat er bijgevolg ook niets op te lossen valt.

150. J. FOURQUET : Le système verbal du néerlandais et du français. *Bulletin de la Société de Linguistique de Paris*, 1959, nr. 1, blz. XLII-XLV (résumé).

Vergelijking van het Nederlands verbaal systeem met het Franse. Hij stelt voor beide talen wat hij noemt „un système cubique” op.

151. S. A. MIRONOV : Formirovanie osobennostej morfologičeskogo stroj burskogo jazyka („Afrikaans”). *Trudy Instituta Jazykoznanija, Akademija Nauk SSSR*, IX (1959), blz. 291-335.

Over de vorming van de speciale morfologische structuur van het Afrikaans.

152. E. M. BOLAND : Vervoegde voegwoorden in het Oosten (II). *Driemaandelijks Bladen*, XI (1959), blz. 39.

Op deze bladzijde geeft de schrijver een aanvullende nota bij het artikel over *Vervoegde voegwoorden in het Oosten* van C. B. VAN HAERINGEN (*DmB*, X, 115-124).

153. J. L. PAUWELS : Afrikaans „hierdie”, „daardie”. *Leuvense Bijdragen*, XLVIII (1959), Bijblad 1ste-2de afl. (blz. 1-3).

In het *Tijdschrift vir Wetenskap en Kuns* (okt. 1958) heeft Prof. J. DU P. SCHOLTZ een artikel geschreven over *Die Ondergang van die Nominale Tweeklassesisteesem in Afrikaans*. In dit artikel komen de Afr. aanw. vnw. hierdie en daardie ter sprake. De auteur heeft oudere en jongere Nederlandse zinnen bijeengelezen die „hier” en „daar” bevatten, onmiddellijk gevolgd door een lidw. of een aanw. vnw. Hij beschouwt dergelijke combinaties als de voorlopers van de Afr. formaties. J. L. PAUWELS laat nu in deze bijdrage enkele zinnen volgen in het modern Aarschots dialect die het bijw. hier of daar bevatten gevolgd door een aanw. vnw. Een aldus vooropgeplaatst hier of daar kan ook door een bezitt. vnw., een bep. lidw., een eigennaam gevolgd worden.

154. M. C. VAN DEN TOORN : De herkomst van het enklitische pronomen ie resp. die/tie. *De Nieuwe taalgids* LII (1959), blz. 85-90.

155. A. VAN LOEY : De quelques particularités du moyen néerlandais. *Mélanges de Linguistique et de Philologie. F. Mossé in Memoriam*. Paris, Didier, 1959, blz. 461-466.

VAN LOEY onderzoekt hier de verschillende Mnl. vormen en varianten van het ww. segghen : seit, seide, geseit / sēghet, sēghede, sēghet.

156. H. WEIGERT : D'r als objectsvorm van het persoonlijk vnw. mv. *Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 240.

Met voorbeelden uit de volkstaal van Leiden.

V. Syntaxis en Woordvorming.

1) Syntaxis

157. P. BRACHIN : Remarques sur un emploi curieux de l'auxiliaire „zijn” en néerlandais. *Mélanges de Linguistique et de Philologie. Fernand Mossé in Memoriam*. 1959, blz. 44-48.

Bedenkingen over het type „hij is niet kunnen komen”.

158. J. CUVELIER : Het futurum met werden in het middelnederlands. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 16-17.

Josine CUVELIER betoogt in dit kort artikel dat de opvatting van STOETT, VERDAM en DE BRUIN (futurum met 'werden') eenvoudig steunt op een onoplettendheid in het afschrijven bij BEHAGHEL, die ne wert i. p. v. ne sal heeft geschreven.

159. J. DAAN : Dat ik uit school kwam... *Taal en Tongval* XI (1959), blz. 21-25 (*Album P. J. Meertens*).

Over zinnen als : „Dad ik uit school kwam ik spoedig na de mane te kijke hoe ze dad allemaal dede”. DAAN poogt het verschijnsel te localiseren en betoogt dat het in geheel Noordholland voorkomt.

160. F. G. DROSTE : Enige structuurtypen in de nominale woordgroep en hun semantische achtergrond. *Levende Talen*, 1959, blz. 577-589.

De schrijver beschouwt van de woordgroep bestaande uit kern en bepalingen alleen die structuren waarvan de bepalingen niet-deiectisch en niet kwantitatief zijn.

161. F. G. DROSTE : De structuur van de woordgroep in de zgn. accusativus-cum-infinitivo-constructie. *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, LXXVI (1959), blz. 293-316.

162. L. C. MICHELS : Op de grens van copula en hulpwerkwoord. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 106-112. (*Album P. J. Meertens*).

Naar aanleiding van het boek van A. PAUWELS over de plaats van het hulpwerkwoord in de Nederlandse bijzin (*Leuven*, 1953), onderzoekt L. C. MICHELS of *ligt* in „Weet U waar onze vriend begraven ligt?” een hulpww. of een koppelww. is.

163. L. C. MICHELS : Een syntactische aporie. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 163-164.

L. C. M. behandelt hier de constructie van het type „Hij is een van de beste bouwmeesters die in genoemde periode leefde”.

164. P. C. PAARDEKOOPEL : Voor- en achterzetsels. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 310-320.

Over de vz.- en az.-patronen in het Nederlands.

165. H. ROOSE : Over kern en bepaling. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 151-153.

Kern en bepaling zijn enkel logische categorieën, geen taal-categorieën.

166. A. SASSEN : *Een ontspoorde woordgroep?* Groningen, J. B. Wolters, 1959, 22 blz.

Over de opbouw van onze taal als systeem en meer in het bijzonder over de woordgroep : „Verboden oversteekplaats voor rijwielen”.

167. C. TAVERNIER : Over negatie en expletief „en” in het Gents dialect. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 145-152.

Over de verschillende gevallen waarin expletief „en” voorkomt in het Gents.

168. E. M. UHLENBECK : Syntaxis te Sappemeer. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 222-223.

Syntactisch dubbelzinnige zinnen horen niet thuis in de moedertaalles.

169. V. F. VANACKER : Diachronische syntaxisbeschrijving van een dialect. *Handelingen van de Zuidnederl. Mij. voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, jg. XIII (1959), blz. 135-144.

V. F. VANACKER tracht aan te tonen dat een diachronische syntaxisstudie van een dialect resultaten kan opleveren. Daarvoor maakt hij gebruik van \pm 4.000 zinnen (meestal getuigenissen voor de Aalsterse schepenbank) opgediept uit oude archiefstukken uit de periode 1409-1699.

170. K. BAUMGARTNER : *Zum Syntax der Umgangssprache in Leipzig*. Berlin, Akademieverlag, 1959, 131 blz.

Het bestudeerde materiaal leent zich uitstekend tot een vergelijking met het moderne Nederlands.

171. H. SPERSCHNEIDER : *Studien zur Syntax der Mundarten im östlichen Thüringer Wald*. Marburg, N. G. Elwert, 1959, 118 blz. 58 kaarten.

De hoofdbrok van dit werk is een dialectgeografie, voorafgegaan door een syntaxis van het dialect van Hämmeren.

2) *Woordvorming*

172. B. H. HOMMEN : Oude verkleinwoorden. *Drie-maandelijkse Bladen*, 1959, blz. 54-63.

In een aantal 17de- en 18de-eeuwse stukken (uit de Archivalia van de Oldenzaalse Oudheidkamer en uit de oude Archieven van Oldenzaal) constateert B. H. HOMMEN dat naast de uitgangen -ken en -jen ook de uitgangen -ien en -tien als diminutiefsuffixen voorkomen in Oldenzaal en omgeving.

173. W. Z. SHETTER : The Dutch diminutive. *The journal of English and Germanic philology*, LVIII (1959), blz. 75-90

W. S. onderzoekt de semantiek van het diminutief in het Moderne Nederlands. Tevens geeft hij een classificatie van het gebruik van het diminutiefsuffix.

174. F. VAN COETSEM : Het suffix -erse in het Geraardsbergse dialect. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 153-157 (*Album P. J. Meertens*).

Voor de vorming van nomina die een vrouwelijke persoon aanduiden zijn in het Ndl. o. a. de achtervoegsels -es(se), -érse en -ares(se) bekend. In het Geraardsbergs heeft -erse zich in een groot aantal woorden kunnen handhaven en wel in de vorm -as, met klankwettig verlies van r vóór s. Daarnaast komt ook -es voor als voortzetting van het Franse -esse.

175. N. TÖRNQVIST : Zum Wortbildungstyp Wagehals, Taugenichts. *Neuphilologische Mitteilungen*, LX (1959), blz. 12-28.

Bij de behandeling van dit woordtype worden soms ook gelijkwaardige Nederlandse woordvormen ter vergelijking gegeven.

VI. Dialectgeografie.

176. D. P. BLOK : Nogmaals aam en eem. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 13-15.

Dit artikel is eigenlijk bedoeld als aanvulling bij NAARDINGS artikel over *EEM* in *Taal- en Tongval X*, 1958, blz. 43-44.

177. J. DAAN : Het Zandvoorts. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 18-20.

Over het belang van VAN DEN BERGS studie over het Zandvoorts (cfr. nr. 178).

178. B. VAN DEN BERG : Het dialect van Zandvoort en zijn plaats in de Hollandse dialecten. Amsterdam, N.V. Noord-Hollandse uitgeversmaatschappij, 1959. (*Bijdragen en Mededelingen der Dialectencommissie van de Kon. Nederl. Akademie van Wetenschappen te A'dam*, XXI).

Een min of meer volledige klankleer van het Zandvoortse dialect.

179. J. GOOSSENS : Relictgebieden. Een barrièrestrook in de Limburgse Kempen. *Leuvense Bijdragen*, XLVIII (1959), blz. 48-72.

Bepaling van het begrip „relictgebied” en beschrijving van een relictgebied uit de Limburgse Kempen op basis van VERSTEGENS kaart van de ontrondingsgebieden in Zuid-Nederland.

180. A. R. HOL : Utrecht een „filiaal” van Brabant. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 84-89 (Alb. Meertens).

Over de betekenis van Utrecht op het gebied van taalbeïnvloeding.

181. G. KLOEKE : De relictvorm hef(t) voor „heeft” als characteristicum voor de meest ouderwetse (west)germaanse dialecten. *Tijdschrift voor Nederl. Taal- en Letterkunde*, LXXVI, afl. 4 (1959), blz. 245-267.

Het oostnederlandse - westnederduitse hef(t)-gebied heeft schrijver reeds vroeger toegelicht in zijn publicatie over *Een oud sjibbo-*

leth en in *ZfMf.* XXVI, blz. 111, vv. Om de „ouderwetsheid” van Oost-Nederland nog nader te belichten bespreekt hij hier een reeks van andere verschijnselen, zoals de westelijke invloed (ü) ten aanzien van de vorm van het relict, gebied der woorden met oud-germ. û-uitspraak, de i-monoftong als relict voor de gewone diftong ij, de handhaving van het verschil tussen â en à, enz.

182. J. LEENEN: Tienen op de taalkaart. *De Brabantse Folklore*, nr. 142 (juni 1959), blz. 164-170.

Over de ligging van Tienen in de nabijheid van de taalgrens en in het grensgebied tussen Brabants en Limburgs.

183. P. J. MEERTENS: Sprachforschung im Nordoostpolder der Zuiderzee. *Zeitschrift für Mundartforschung*, XXVI (1959), blz. 239-256.

De Hollandse Noordoostpolder stelt de dialectoloog voor een interessant verschijnsel, nl. dat van de kunstmatige taalvermenging. De auteur geeft een overzicht van de tendensen die daarbij kunnen vastgesteld worden.

184. J. NAARDING: Een Gelders-Overijssels ingvaeonisme? *Driemaandelijkse Bladen*, XI (1959), blz. 23-25.

Het relict dâf (A.B.N. doof), met ontwikkeling van de Germaanse au naar â in het ingvaeoons i. p. v. naar ô zoals in het algemeen Nederlands, zou een aanwijzing kunnen zijn voor een Ingvaeoons substraat in Overijssel-Gelderland.

185. J. NAARDING: Schoed. *Driemaandelijkse Bladen*, XI (1959), blz. 49-52.

Dit artikel is een aanvulling bij de studie van J. DAAN en G. WINNEN over de verschillende Nederlandse benamingen voor schoet, gepubliceerd in *Taal- en Tongval VI*, blz. 37, vv.

186. W. ROUKENS: Het Begrip slaan in de Limburgse dialecten. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 137-144 (*Album P. J. Meertens*).

Over de verschillende woorden en zegswijzen voor „slaan” in een aantal plaatsen in Limburg.

187. J. VAN BAKEL : Een impasse in het dialect van Nuenen. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 34-36.

VAN BAKEL betoogt in dit artikel dat er in het Nuenens dialect, wat de stijgende diftongen betreft, een conflict gerezen is tussen het oude dialect-patroon met zijn stijgende diftongen en het A.N. dat reeds enkele decennia het Nuenens beïnvloedt. Een stijgende tweeklank is er een zeldzaamheid geworden.

188. F. VAN COETSEM : Determinanten in de geschiedenis van Geraardsbergen. Het standpunt van de taalgeograaf. *Het Land van Aalst*, XI (1959), blz. 249-259.

Over het belang van een confrontatie van historisch feitenmateriaal met de resultaten van taalgeografisch opzoekingswerk.

189. A. WEIJNEN : Te bed. *Taal en Tongval* XI (1959), blz. 158-160 (*Album P. J. Meertens*).

Over de distributie van het voorzetsel *te* en van *te bed* in de Noordbrabantse taal.

190. B. MARTIN : *Die deutschen Mundarten*, 2. Aufl. Marburg, Elwert Verlag, 1959, VIII en 187 blz., 21 kaarten.

Een overzicht van de Duitse dialecten en van de bestudering ervan.

191. K. HEEROMA : Dialectgeografie en expansiologie. *Driemaandelijks Bladen*, XI (1959), blz. 8-19.

Dit artikel levert een commentaar op het feit dat J. DAAN in haar bespreking van HEEROMA's *Taalatlas* in de *N. Tg.* LI, 336 een tegenstelling insinueert tussen dialectgeografie en expansiologie.

192. E. KISS : Sprachgeographie. *Anzeigen der österreichischen Akademie der Wissenschaften* (Philosophisch — historische klasse), XCVI (1959), blz. 279-292.

Over object, taak en doel van de taalgeografie.

193. W. STEINBERG : Beiträge zur historischen Wortgeographie. *Wissenschaftliche Zeitschrift der Martin Luther-*

Universität, Halle-Wittenberg, VIII (1958-59), blz. 695-716.

De woorden *hiwen, hileich, hileichen, trauen, (sich) bestaden, fri(j)e, fri(j)en, hirât, echt, êlich, -k* in het Duits-Nederlandse Taalgebied. De tekst bevat 12 kaarten.

194. W. MITZKA : *Grundzüge Nordostdeutscher Sprachgeschichte*. 2. Auflage. Marburg, Elwert, 1959, 147 blz. en 20 kaarten. (Deutsche Dialektgeografie, Band 59).

Taalgeschiedenis in het licht van de theorie der Siedlungshorsten.

195. K. K. KLEIN, H. PROTZE en H. KLIMA : *Siebenbürgische Mundarten*. Berlin, Akademie-Verlag, 1959, 143 blz. (Bericht über die Verhandlungen der Sächsischen Akademie der Wissenschaften zu Leipzig, Philol.-hist. Klasse, Band 104, Heft 3).

196. A. MAURER : *Die Mundart von Burgberg*. Laut- und Formenlehre eines Siebenbürgisch-Sächsischen Dorfes. Marburg, Elwert, 1959, x en 136 blz., 9 kaarten (Deutsche Dialektgeographie, Band 53).

197. E. EYLENBOSCH : Westbrabantse benaming voor veldrol. *Eigen Schoon en de Brabander*, jg. XLII (1959), blz. 80-82.

Geeft ook de Westbrabantse benamingen voor *dekstro* en *wagenmaker*.

198. *Zuidlimburger*, 1959.

In dit tijdschrift vinden we naast volkskundige en onomastische gegevens, ook bijdragen die interessant zijn voor de taalkundige en de dialectoloog in het bijzonder. Ik vermeld hier o. m. W. ROUKENS' artikel over de straatnamen van Kerkrade (*Zuidlimburger*, 7 aug. 1959), dat belangrijk is voor de kennis van het Kerkraads dialect.

VII. Woordverklaring

1) *Groepen van Woorden*

199. Brabantse Woorden. *Eigen Schoon en de Brabander*, XLII (1959), blz. 83-88 ; blz. 153-157 ; blz. 231-240 ; blz. 304-310 ; blz. 411-412 ; blz. 472-477.

Deze rubriek die in verschillende afleveringen verschijnt geeft de verklaring van een aantal Brabantse woorden. In deze afl. worden de volgende woorden behandeld : 316. vloer — 322. Tjempen — 329. sleeve — 331. affairekes — 332. karrebietjes — 333. deisem — 334. komerschap — 335. kakkestoel — 336. mastok — 337. geleeg — 339. gremzig — 340. ankerechtig — 341. gannig — 342. reel — 343. deerlijk — 344. annelijk — 345. schou, schaa — 346. fars — 347. versnoeft — 348. reppig — 349. dorre — 350. Friese, freesche wanten — 351. helper van de metselaar — 352. grenspaal — 353. casserole, kassoor — 354. een kwaad gezicht — 355. gist — 356. een onderkomen kind — 357. scherts — 358. berluut — 359. karnoel (= dadel) — 360. kweddel — 361. plod — 362. poepers — 363. rageur — 364. slameur — 365. stringel — 366. tablet — 367. trossel — 368. roët — 369. straatkeerders — 370. koffiebeurs — 371. snutten — 372. weenoog enz. — 373. wrat — 374. peperkous, moederplek — 375. frippeke — 376. kaalhoofd — 377. bochel, gebochelde — 378. bof — 379. kerkekeucht.

200. E. BLANQUAERT : Woordenschat van het boogschieten (opdorpiana V). *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 8-16 (*Album P. J. Meertens*).

201. K. HEEROMA : Stalwoorden. *Driemaandelijksse Bladen*, XI (1959)

1. Nogmaals de stalpaal, blz. 65-79.
2. Repel en ruif, blz. 109-111.

202. C. KOSTELIJK : Een bijdrage tot het hedendaagse toneelspelersjargon. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 335-336.

203. C. KOSTELIJK : Versieren, organiseren en hap in het militaire slang. *Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 156.

304. J. J. MAK : De gedichten van Anthonis De Roovere. Een lexicologische bijdrage. *Leuvense Bijdragen*, XLVIII (1959), blz. 81-92.

Aanvullingen en verbeteringen bij MAKS eigen tekstuitgave van DE ROOVERES gedichten.

205. H. ODINK : Pinkstergebruiken. *Driemaandelijke Bladen*, XI (1959), blz. 29-32.

Over P. en woorden die daarmee in verband staan.

206. R. VANNESTE : Over de betekenis van enkele abstracta in de taal van Hadewych. *Studia Germanica Gandensia*, I (1959), blz. 9-95.

Uitvoerige verklaring van een aantal abstracta in al hun aspecten : Wesen, Gront, Persone, Materie - Vorme, Figure, Creature, Toeval, Verstansesse, Bekinnesse (Kennisse), Iegenwordicheit, Ghedachte, Ondersceet - Onderseedecheit - Bescedelecheit - Discretio - Distinctio, Differentie, Vri - Vriheit, Ghelikenisse - Ghelike, Memorie, Wille, Begherte.

207. J. YSEBOODT : Steenbakkerijen te Rupelmonde en Steendorp (vervolg). *Annalen van de Oudheidkundige Kring van het Land van Waas*, LXIII 1ste afl. (1959), blz. 23-60.

Alfabetische lijst der vakwoorden en uitdrukkingen gebruikt op de „steengelagen”, van L tot Z.

2) Afzonderlijke woorden

208. E. BLANCQUAERT : Opdorps en Latijn. *Spieghel Historiael van de Bond der Gentse Germanisten*, I. nr. 4 (september 1959), blz. 65-70.

De invloed van het Latijn op de Opdorpse volksmens is dikwijls aanleiding tot het vormen van allerhande uitdrukkingen zoals : „dat is voor mij Latijn” of „mijnen blok spreekt Latijn”, enz. Iets anders is het vormen van pseudo-Latijnse woorden naar het

model van Latijnse woorden op -a of op -us, bv. naar sciatica wordt versleteka (> versleten) gevormd. Ook worden de Latijnse persoonsnamen en hun vervormingen in het Opdorps besproken (Opd. Sellemus van Lat. Anselmus).

209. L. DEPAUW-DE VEEN : Over de betekenis van het woord beweeglijkheid in de zeventiende eeuw. *Oud-Holland*, LXXIV (1959), blz. 202-211.

Bij Rembrandt, Karel van Mander, Samuël van Hoogstraten e.a.

210. F. DE TOLLENAERE : Veranzaden een woord uit de oude landbouw. *Tijdschrift voor Nederl. Taal- en Letterkunde* LXXVII, afl. 1-2 (1959), blz. 33-58.

211. F. DE TOLLENAERE : Veran(d)zaden, een oud boerenwoord uit Zuid-Oost-Vlaanderen. *Het Land van Aalst*, XI (1959), blz. 237.

212. J. B. DREWES : Andermaal „Ordinaris”. *Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 223.

Over de betekenis van „ordinaris” in één van de brieven van Pieter de la Court uitgegeven in het Verslag van de Algemene Vergadering van het Historisch Genootschap — verenigd met Bijdragen en Mededelingen van het Hist. Genootschap 70 [1956] en 72 [1958].

213. K. FOKKEMA : Over veiling en etymologie van Fri. feil(j)e. *Tijdschrift voor Nederl. Taal- en Letterkunde*, LXXVII afl. 1-2 (1959), blz. 63-64.

214. Jan GOOSSENS : Hoe heet een vlegelknuppel in Limburg. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 21-23.

215. K. HEEROMA : Mnl. Cornecote. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, LXXVII afl. 1-2 (1959), blz. 59-62.

Nieuwe interpretatie van de betekenis van *Cornecote*.

216. B. H. HOMMEN : Rot en rotmeester. *Driemaandelijksse Bladen*, XI (1959), blz. 86-89.

217. J. L. PAUWELS : Een slag, een pak slaag (geven) in het Aarschots. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 113-117. (*Album P. J. Meertens*).

218. W. PÉE en G. WINNEN : Westvlaams maarte en Hagelands maat. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 118-129 (*Album P. J. Meertens*).

Over een mogelijk verband tussen deze 2 woorden.

219. L. PEETERS : Elcerlijc's roeyken. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, LXXVII alev. 3 (1959), blz. 228-234.

Schrijver reageert tegen VAN MIERLO's interpretatie van Roeyken (= kruis) in Elcerlyc, 749 „Slaet aen dit roeyken alle u hant” en geeft de voorkeur aan de verklaring van Hildegarde VAN DE WIJNPRESSE (roeyken = pelgrimstaf).

220. W. ROUKENS : Bijdrage tot het Limburgs woordenboek van woorden en gebruiken. *Veldeke XXXVI* (1959), blz. 3-4.

Over de betekenis van voe in voejagen en voebier.

221. W. ROUKENS : Rond leven en cultuur onzer mijnwerkers. *Zuidlimburger*, 22 jan. 1959.

Een artikel met veel dialectwoorden dat vooral de mijnwerkersgroet „Glück auf” tot onderwerp heeft.

222. B. H. HOMMEN : Rozengaard(e). Driem. bladen, XI (1959), blz. 26-28.

Over de betekenis van de veldnaam rozengaard(e).

223. W. A. F. JANSSEN : De may zijn hoverdij (Spa. Brab. vs. 953). *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 333-335.

Over de betekenis van het woord *may* in een vers van Bredero.

224. C. KOSTELJK : Purpen en seksen. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1969), blz. 107-110.

Over 2 termen uit de eendenfokkerij.

225. W. KROGMANN : Nhd. Weib. *Indogermanische Forschungen*, LXIV (1958-1959), blz. 136-145.

Een onderzoek naar de etymologie van Weib.

226. R. LIEVENS : Pril, een lammetje van april. *Leuvense Bijdragen*, XLVIII (1959), blz. 74-80.

Een onderzoek naar de etymologie van het woord *pril*.

227. E. LÖFSTEDT : Nordfriesische Beiträge V. Zur Am-ringisch-Föhringer wortkunde. 4. *Niederdeutsche Mitteilungen* XV (1959), blz. 23-28.

L. onderzoekt infin. en vervoegde vormen van het Fhör. ww. „kridj” (= kruien, de kar voortduwen). Bij het onderzoek naar de oorsprong van het woord staat hij de opvatting voor dat kridj uit Mndl. cruden te verklaren is.

228. W. FOERSTE : Micke „Gabelholz”. *Niederdeutsches Jahrbuch* LXXXII (1959), blz. 196-206.

Over de verwantschap tussen Ndl. *mik* / *mikken* en Oostnederduits *Micke* en over hun collectieve oorsprong.

229. E. PLOSS : Zur Wortgeschichte von mhd. Harnasch. *Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur* (Tübingen), LXXXI (1959), blz. 107-110.

230. G. SCHIEB : Ein kühner Versuch. *Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur*. (Halle), LXXXI (1959), blz. 1-77.

Over de meervoudige betekenis van kleine woordjes zoals „bis”.

231. K. TER LAAN : Gemacht. *Levende Talen*, 1969, blz. 64.

M. J. G. DE JONG : Het woord „gemacht”. *Levende Talen*, 1959, blz. 174.

Over „gemacht” : de schaamdelen van vrouw of man, naar aanleiding en als aanvulling van een artikel van J. J. MAK in *Levende Talen*, 1958, blz. 419.

232. N. TÖRNQVIST : ND. GLIND, „hölzerne Plänke,

Zaun". *Korrespondenzblatt des Vereins für Niederdeutsche Sprachforschung*, Heft 66 (1959), blz. 65-67.

TÖRNQVIST verwijst naar het Vlaamse gelint, galént in SCHEURMANS' *Algemeen Vlaams Idioticon* en naar het Ndl. gelinde, glint *Oudem.* II. 456. 694; en ghelente, ghelinte, glente bij KILIAEN.

233. N. TÖRNQVIST : Westfälisch Blage, „kind”. *Korrespondenzblatt des Vereins für Niederdeutsche Sprachforschung*, Heft 66 (1959), blz. 13-15.

Aanvulling bij een semosiologische studie van Th. BAADER over het Nd. woord blage (= „kind”; berispending „vlegel”) (*Kbl.* 65, 15) (cfr. *Ndl. Taalk.* 1958, nr. 274).

3) Plantnamen

234. A. CARNOY : Le peuplier en linguistique et toponymie. *Revue Internationale d'Onomastique*, XI (1959), blz. 81-91.

Niet alleen over het Fr. peuplier, maar ook over de Germaanse vormen ervan : Duits Pappel, Nederl. populier (en pepel), Engels poplar.

235. A. CARNOY : Oorsprong en geschiedenis van de Nederlandse fruitnamen. *Verslagen en Mededelingen van de Kon. Vlaamse Acad. voor Taal- en Letterkunde*, N. R. 1959, 1959, blz. 33-43.

236. A. CARNOY : Koren en Gras. *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie*, XXXIII (1959), blz. 125-140.

Een studie gewijd aan de familie der grasplanten, taalkundig, dialectologisch en onomastisch.

237. A. CARNOY : Het kersouwken. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 7-12.

CARNOY onderzoekt in dit artikel de oorsprong van het woord kersouw, de reden waarom het op het madeliefje werd toegepast, welke de andere benamingen zijn in de dialecten en welk hun invloed is op de antroponymie.

4. *Spreekwoorden en Zegswijzen*

238. H. BEEM : *Jerösche, Jiddische spreekwoorden en zegswijzen uit het Nederlandse taalgebied*. Assen, Van Gorcum, 1959, 273 blz.

Dit boek is ook interessant voor de neerlandicus daar er heel wat Joodse woorden in de Nederlandse volkstaal werden opgenomen, voornamelijk in Nederland.

239. B. DELIGT : *Kassie kijken*. *Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 332.

Over de verkleinwoorden, gebruikt als namen van spelen.

240. G. A. EVERS : *Zwolse begrippen en zegswijzen*. *Driemaandelijke Bladen*, 1959, blz. 103-108.

Een aantal 19de-eeuwse uitdrukkingen, door een aanzienlijke groep van Zwollenaren gebruikt, worden hier gegeven en naar hun betekenis uitvoerig toegelicht.

241. J. GRAULS : *Uit de spreekwoorden van Pieter Breugel de Oude*. *Wetenschappelijke Tijdingen*, XIX (1959), blz. 65-72.

Over het spreekwoord : men mag geen nar op eieren zetten.

242. J. A. HUISMAN : *Aardrijkskundige namen in spreekwoorden en zegswijzen*. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 65-73.

243. C. G. KLOEKE : *Kamper spreekwoorden naar de uitgave van Warnersen anno 1550*. Van Gorcum en Co, Assen, 1959, xxvi en 162 blz. (*Taalkundige bijdragen van Noord en Zuid*, VIII).

Diplomatische uitgave van het in 1550 bij de Kamper uitgever Warnersen verschenen bundeltje „Gemeene Duytsche Spreekwoorden : Adagia oft Proverbia ghenoeemt”.

244. K. KOOIMAN : *Koten, bikkels en misverstanden*. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 254-263.

Over de terminologie van het bikkel- en het kootspel.

245. J. J. MAK : De Luie Evert. *Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 110.

Aanvullende beschouwingen bij de artikels gepubliceerd in *NTg*. L (1957) en LI (1958) over de uitdrukking : „Hij heeft Luie Evert op de rug”.

246. Cl. VANHOUCKE : Enkele folkloristische aspecten van de hopteelt. *Spieghel Historiael van de Bond der Gentse Germanisten*, I nr. 2 (maart 1959), blz. 21-26.

Over een aantal uitdrukkingen en zegswijzen i. v. m. de hopteelt.

247. W. HOFMANN : *Das rheinische Sagwort*. Ein Beitrag zur Sprichwörterkunde. (Quellen und Studien zur Volkskunde, herausgegeben von Universitätsprofessor Dr. K. MEISEN, Bonn, Band 2) Siegburg, Verlag F. Schmitt, 1959.

Grondige studie over de zei-spreuken uit het Rijnland.

248. *Biekorf*, LX (1959).

Een regionaal tijdschrift dat heel wat materiaal levert voor de studie van spreekwoorden en zegswijzen. Jaargang LX bevat o.m. :

- G. P. BAERT : *Uit de Leiestreek*. Over de uitdrukking „Ieder manje heeft zijn wulvetanje”.
- A. D. : *Hypotheek*. Allerhande volksuitdrukkingen om te beduiden dat een hypotheek op een huis rust.
- J. DE LANGHE : *Westvlaamse Zanten*. Behandeling van een aantal volkswoorden en -uitdrukkingen uit de Kuststreek.
- L. D. V. : *Van Uitgaan gesproken*. 3 volksuitdrukkingen in verband met het uitgaan, die in gebruik zijn te Poperingen.
- A. H. : *Den Tas ondertrekken*. Volksuitdrukking om uit te drukken dat b.v. een jonger kind vroeger trouwt dan een ouder ; dus „niet op zijn beurt trouwen”.
- A. VIAENE : *Latten aan 't huis*. Een uitdrukking om te beduiden dat men het gesprek wil onderbreken, wanneer sommige gesprekspartners niet mogen horen wat er gezegd wordt.
- A. VIAENE : *Griete die den duvel bant*. Door een Brugse tekst uit 1446 wordt bevestigd dat die tekst tot de 15de eeuw heeft behoord.
- J. VORSELMANS : *Koster staan er nog noten in 't bos?* Over de uitdrukking „Ik zal nog met uw beenderen onder de noten knuppelen”.

- L. D. V. : *Zantekoorn uit het Westland*. 1) *Werk en wiene*.
2) *Uitfijneren*. 3) *Mijn Oregat* / 4) *Zuur lijk een krieke*.

VIII. Teksten en Tekstinterpretatie.

1) *Oude teksten*

249. L. ELAUT : *Van Smeinscen Lede*. Uitgegeven door—. Diss. Gent, St.-Niklaas, Scheerders-Van Kerchove, z. j. (1959).

Uitgave van een 13de-eeuwse tekst over anatomie, waarvan de auteur Maerlant zou kunnen zijn.

250. L. HERMODSSON : *Dat boec van den houte*. Eine mittelniederländische Dichtung von der Herkunft des Kreuzes Christi. Mit einer Einleitung neu herausgegeben von — Uppsala, Ab Lundequistska Bokhandeln ; Wiesbaden, Otto Harrassowitz. Uppsala, Universiteits Arsskrift 1959 ; 1. 164 blz. + 1 afl.

De gepubliceerde tekst is die van het Gronings-Zutphense hs.

251. M. HOEBEKE : *Het spel van de V vroede ende van de V dwaeze maegden*. Opnieuw uitgegeven, ingeleid en toegelicht door —. Zwolle, Tjeenk Willink, 1959, 155 blz. (Zwolse drukken en herdrukken, nr. 37).

252. R. MORTIER : *Un pamphlet jésuite „rabelaisant”, le „Hohepot ou Salmigondi des Folz”* (1596). Étude historique et linguistique suivie d'une édition du texte, Mémoires de l'Acad. Royale de Belgique, classes des lettres... Bruxelles, Palais des Académies 1959, 132 p.

In de Appendix : 1. Le placard hollandais du 4 avril 1596. 2. Le texte du Libelle flamand Der mallen redenkavel. 3. Le texte du Hohepot.

253. E. ROOBAERT : Een onuitgegeven tekst over Anna Bijns. *Spiegel der Letteren*, III (1959), blz. 289-290.

Over een archieftekst uit de Antwerpse Weesmeesterkamer, die wel geen nieuw licht werpt op het leven van Anna Bijns, maar die de biografische gegevens van F. J. VAN DEN BRANDEN (*Anna Bijns, Haar Leven, Hare Werken, Haar Tijd*, Antwerpen, 1911) bevestigt.

254. L. ROTGANS : *Eneas en Turnus*. Van inleiding en aantekeningen voorzien door L. STRENGHOLT. Zwolle, W. E. T. Tjeenk Willink, 1959. (Zwolse drukken en herdrukken — klassieken uit de Nederl. letterk., nr. 11).

255. H. METTKE : Ein niederdeutsch-mitteldeutscher Text aus dem 15. Jh. *Zeitschrift für Mundartforschung*, XXVI (1959), Heft 4, blz. 261-288.

Over een Kruistochtbulle van Paus Pius II die in een mengtaal van Nederduits en Middelduits geschreven is.

256. M. SCHMITT : *Der grosze Seelentrost*. Ein niederdeutsches Erbauungsbuch des vierzehnten Jahrhunderts herausgegeben von —. Köln-Graz, Böhlau Verlag, 1959. 148-301 blz. (Niederdeutsche Studien, Bd. 5).

Uitgave van een Mnd. werk dat, ingedeeld volgens de tien geboden, zowel in de Nederlanden als in Duitsland en Skandinavië verspreid werd.

257. P. C. KING : *Das Lied vom Herzog Ernst*. Kritisch hsg. nach den Drucken des 15. und 16. Jahrhunderts von P. C. King. (Texte des späten Mittelalters, nr. 11). Berlin, Bielefeld, E. Schmidt, 1959, 84 blz. + 1 fotocopie.

258. W. STANNAT : Das Leben der Heiligen Elisabeth in drei mittelniederdeutschen Handschriften aus Wolfenbüttel und Hannover. Neumünster, Karl Wachholtz Verlag, 1959, blz. 103-134. *Niederdeutsche Denkmäler*. Herausgegeben vom Verein für Niederdeutsche Sprachforschung, Bd. IX).

Uitgave van hs. C (Hannover XX 1173) en varianten uit hs. A (Wolfenbüttel 894) en hs. B (W. 1136)

259. S. SUDHOF : *Die Legende der heiligen Katharina von Alexandrien im Cod. A4 der altstädter Kirchenbibliothek zu Bielefeld*. Hrsg. von —, Berlin, Schmidt, 1959, 55 blz. (Texte des späten Mittelalters, 10).

260. K. HEEROMA : Nieuwe Middelnederlandse fragmenten. Dat boec exemplae. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, LXXVII alev. 3 (1959), blz. 178-198.

In verband met de 14de-eeuwse Antwerpse didactische literatuur is er een tekstprobleem aangaande een boek geheten „Exemplae”. HEEROMA geeft een relaas van zijn ontdekking van enkele fragmentjes in de nalatenschap van Willem DE VREESE en van een aantal uitgelezen hoofdstukken die in een Brussels verzamelhandschrift (K. B. Hs 2° II 270) van omstreeks 1500 voorkwamen en die samen behoorden tot hetzelfde „Boec geheten Exemplae”.

261. K. HEEROMA : Nieuwe Middelnederlandse fragmenten. Boudewijn van Seborch. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, LXXVI afl. 4 (1959), blz. 268-292.

Twee fragmenten van de Mnl. vertaling van Baudoin de Sebourc.

262. P. JULIUS, O. F. M. Cap. : Schwester Katrei verdwaald in Franciscaans milieu. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, LXXVI, 4de afl. (1959), blz. 317-319.

Schrijver deelt hier de ontdekking mee van een onbekend tractaatje in hs. 266 van de *Maatschappij der Nederl. Letterkunde*, fol. 186va - 190vb. Het eerste gedeelte ervan (fol. 186vb - 187vb) blijkt het tweede hoofdstuk van de *Gulden Woorden van Broeder Egidius* in de gebruikelijke Mnl. vertaling te zijn. Het tweede deel is een bewerking van het traktaat „Schwester Katrei”, voorkomende in Pfeiffers uitgave van de werken van Meister Eckhart.

263. G. I. LIEFTINCK : Problemen met betrekking tot het Zutphens-Groningse Maerlant-Handschrift. N. V. Noord-Hollandse Uitgeversmaatschappij, Amsterdam, 1959, blz.

67-99. (*Mededelingen der Koninkl. Nederl. Akad. van Wetenschappen, Afd. Letterk.*, N. R., Deel 22, nr. 2).

Over de vervaardiging van het hs.

264. R. LIEVENS : Een rapiarium uit Jan Van Leeuwen. *Handelingen van de Zuidnederl. Mij. voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, XIII (1959), blz. 73-84.

In hs. Berlijn, Staatsbibliothek (thans Marburg-Lahn, West-deutsche Bibl.) Germ. 4° 1398, folio 118' - 146' bevindt zich een mystiek rapiarium, voor viervijfden Latijn en de rest Diets. LIEVENS schrijft deze tekst toe aan Jan Van Leeuwen, bepaalt de taal van het hs. als oostelijk getint en publiceert de tekst.

265. M. JAATINEN : Bruchstücke niederdeutscher Gebete. *Niederdeutsches Jahrbuch*, LXXXII (1959), blz. 113-117.

Publicatie van gebedsfragmenten uit Hs. C 486 Uppsala.

266. W. NIEKERKEN : Vom Beginchen zu Paris. *Niederdeutsches Jahrbuch*, LXXXII (1959), blz. 99-112.

Publicatie van het Hamburgse hs. van het Middelnederduitse Lied „Von dem Beghinchen zu Paris”. De taal vertoont zeer veel overeenkomst met het Mnl.

267. L. WOLFF : Das osnabrücker Passionspiel. *Niederdeutsches Jahrbuch*, LXXXII (1959), blz. 87-98.

De taal van de gepubliceerde fragmenten heeft een merkbare invloed v. h. Ndl. ondergaan.

268. Fr. CLOSSET : Un aspect de la tendance au didactisme dans les lettres thioises : Maerlant et Boendale. *Mélanges de Linguistique et Philologie. Fernand Mossé in Memoriam*, Paris, Didier, 1959, blz. 66-74.

269. O. DAMBRE : Kanttekeningen bij Justus de Harduwijns Alexi pharmacum-vertaling (1630), *Spiegel der Letteren*, III (1959), blz. 98-111.

270. J. DE BAETS : Die Wrake van Jherusalem. *Wetenschappelijke Tijdingen*, XIX (1959), kol. 9-14.

Vergelijking tussen een gedicht van Maerlant (1271) en een prozabewerking (1360).

271. E. DE BOCK : Enkele opmerkingen over de rijm-techniek en de taal van J. B. HOUWAERT. *Spiegel der Letteren*, III (1959), blz. 182-194.

272. F. G. DROSTE : Beny uw soon den hemel niet. *De Nieuwe Taalgids*, LII (1959), blz. 46-47.

Poging tot interpretatie van een bekende versregel.

273. G. EIS : Ich bin dîn, du bist mîn in der „Tweeden Rose”. *Korrespondenzblatt des Vereins für Niederd. Sprachf.*, Heft 66 (1959), blz. 33.

Over het voorkomen van de mîn - dîn-formule in het Beuroner Fragment van de „Tweede Rose”.

274. R. FONCKE : Bij enkele bladzijden uit de Nederlandse 16de-eeuwse kroniek door heer Johan Oldecop, van Hildesheim. I. jegen de plodderbroek. *Verslagen en Mededelingen van de Kon. Vlaamse Acad. voor Taal- en Letterkunde*, 1959, blz. 317-330.

Interessant voor het Nederlands is het onderzoek naar de herkomst van het Ndl. substantief broek (blz. 318-319). < Ogm *brôk < brâk.

275. J. GOOSSENAERTS : Onze Reinaert op het spoor. *Wetenschappelijke Tijdingen*, XIX (1959), kol. 240-257 en kol. 289-306.

Over een aantal problemen i. v. m. het ontstaan van de Reinaert.

276. HEEROMA : Rose, Parthonopeus, Walewein en Alexander. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, LXXVII, afl. 3. (1959), blz. 165-177.

Over de onderlinge verhouding tussen deze 4 teksten en over de herkomst van Seger dien God gaf.

277. J. J. MAK : Boendale-studies. III. Boendale en „Pseudo-Petrus”. *Tijdschrift voor Nederl. Taal- en Letterk.*, LXXVII afl. 1-2 (1959), blz. 65-111.

Over Boendales afhankelijkheid van de Pseudo-Petrus.

278. J. J. MAK : Boendale en de bijbel. *Nederlands Archief voor Kerkgeschiedenis*, N. S. XLIII (1959), blz. 221-249.

Schrijver onderzoekt hier in hoeverre de bijbel als bron heeft gediend voor Boendales „Der Leken Spieghel”.

279. P. MAXIMILIANUS O. F. M. Cap. Een omstreden Vondeltekst. *Levende Talen*, 1959, blz. 55-57.

Over de verzen 281-285 uit Vondels Lucifer.

280. L. STRENGHOLT : Een drietal zeventiende-eeuwse interpretaties van Vondels „zoo diep in 't grondeloze licht”. *Levende Talen*, 1959, blz. 285-289

Sluit aan bij het vorige artikel.

281. C. MINIS : *Textkritische Studien über den Roman d'Eneas und die Eneide von Henric van Veldeke*. J. B. Wolters, Groningen 1959, 80 blz. (Studia Littera Rheno-Traiectina, vol. 5).

Vergelijking tussen de 2 Eneas-romans.

282. M. ROCK : Het Tiens sinnespel van 1539. *De Brabantse Folklore*, nr. 142 (juni 1959), blz. 253-260.

Over de godsdienstige strekking van het stuk : rooms of hervormingsgezind?

283. L. ROOSE : Het vierregelig coupletje in H. S. A. *Spiegel der Letteren*, III (1959), blz. 131-134.

Onderzoek naar de functie van 4 verzen van Anna Bijns.

284. J. J. VANDERHEYDEN : *De Livius-Vertaling van 1541*. Kanttekeningen bij de opdracht en Livius-uitgave van Jan Gymnick. Kon. VI. Acad. v. Taal- en Lett., Reeks IV, Nr. 15. Gent, Secr. der Academie, 1959, 134 blz.

De auteur bewijst dat deze Liviusvertaling in feite geen vertaling is!

285. H. K. J. COWAN : De localisering van het Oudneder-

frankisch der psalmenfragmenten. *Leuvense Bijdragen*, XLVIII (1959), blz. 1-47.

Op grond van de beschikbare gegevens tracht COWAN de taal van de Psalmenfragmenten te localiseren. Zijn voorlopige conclusie luidt : de taal is alleszins oostelijk Oudnederlands.

286. A. VAN LOEY : Een en ander met betrekking tot de taal van het Zutphens-Groningse handschrift. *Verslagen en Mededelingen v. d. K. V. A. T. L.* 1959, blz. 421-434.

Relativering van HERMODSSONS conclusie dat de taal van dit hs. Utrechts-Gelders zou zijn.

287. E. ROOTH : Kleine Bemerkungen zur Mundart des magdenburger Äsop. *Niederdeutsches Jahrbuch*, LXXXII (1959), blz. 81-86.

De taal van deze tekst dient gelocaliseerd te worden in westelijk Westfalen, zoals Seelman reeds in 1878 had beweerd.

288. R. LIEVENS : Kerstine van Pizen. *Spiegel der Letteren*, III (1959), blz. 1-16.

Over een 15de-eeuwse vertaling in het Diets van „La Cité des Dames” van Christine de Pisan.

289. J. MENDELS en L. SPULER : Landgraf Hermann von Thüringen und seine Dichterschule. *Deutsche Vierteljahrschrift für Literaturwissenschaft und Geistesgeschichte*, XXXIII (1959), blz. 361-388.

Over Veldeke : blz. 364-367.

290. J. A. VAN DORSTEN : Het terugvinden van een bescheiden Nederlander in Londen. Jacobus Colius Ortelianus (1563-1628), koopman-schrijver. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, LXXVII afl. 1 (1959), blz. 17-32.

Over een in Londen levend Nederlands koopman die omstreeks zijn 40e jaar begon te schrijven.

2) *Dialectteksten*

291. J. H. BROUWER : Fries in Slochteren. *Driemaandelijke Bladen*, XI (1959), blz. 97-102.

De folio's 136-163 verso van hs. 75 van de verzameling „Pro Encolendo Iure Patrio” in de Groninger Universiteitsbibliotheek bevatten copieën van charters, benevens lijsten van landerijen enz. De taal is gedeeltelijk onmiskenbaar Fries, en gedeeltelijk oostelijk Nederlands, dat hier en daar vrij sterk Fries gekleurd is. De schrijver beschouwt dit als een bewijs temeer voor de stelling, dat in de Groninger Ommelanden eenmaal Fries gesproken werd.

292. A. C. CRENA DE IONGH : *G. C. van Santen's Lichte Wigger en Snappende siitgen*. Zeventiende eeuwse gesprekken in Delfts dialect. Assen, Van Gorcum, 1959, XI en 394 blz. (Neerlandica Traiectina, onder redactie van C. B. van Haeringen en W. A. P. Smit, VII).

Uitgave van van Santens kluchten met een uitvoerige inleiding over de taal waarin ze geschreven zijn.

293. Tj. W. R. DE HAAN : Loat dij ol-bok doch ook mitgaon. *Driemaandelijke Bladen*, XI (1959), blz. 45-48.

Verklaring van een Friese versregel.

294. L. DE MAN : Correspondentie in de 18de eeuw. *Eigen Schoon en de Brabander*, XLII (1959), blz. 135-139.

Op het stadsarchief te Leuven liggen honderden brieven die hun bestemming nooit bereikt hebben. DE MAN verdedigt de uitgave ervan.

295. K. FOKKEMA : De taal van een bildtboer omstreeks 1600. *Taal en Tongval*, XI (1959), blz. 54-60.

Een onderzoek naar de taal van de Bildtboer, Dirk Jansz., van wie we een handschrift bezitten dat dateert van \pm 1600.

296. P. GERBENZON : Het visioen van een achttiende-eeuwse ommelandse. *Driemaandelijke Bladen*, XI (1959), blz. 1-6.

Afdruk van een eigenhandige optekening van een visioen dat

Trynje Engberts in 1762 heeft gehad. De tekst, die in een vrij sterk Gronings gekleurd Nederlands is geschreven, wordt gevolgd door een vertaling.

297. L. SPRONCK : De „Oprekten Maastrichter Almanak” (1802-1914). *De Maasgouw*, LXXIV (1959), kol. 137-146 en kol. 173-182.

Bespreking van het ontstaan, de geschiedenis en de betekenis van het Maastrichts Tijdschrift „Den opregten Maastrichter”.

298. *Veldeke*, XXIV (1959). In dit Limburgs tijdschrift verschijnen tal van Limburgse dialectteksten.

Voor andere regionale tijdschriften die dialectteksten publiceren verwijs ik naar de *Tijdschriftenschouw in Taal en Tongval* (cfr. nr. 5).

Register.

N. B. — Naast de auteursnamen werden ook het merendeel van de namen die in de titels of de samenvattingen voorkomen opgenomen ; zij werden gemerkt met een ° naast hun nummer.

Achten G., 8.	Bogaert, 61.
Alberdinck Thijm J. A., 32	Bok S. T., 111.
Algemene Winkler Prins encyclopedie, 112.	Boland E. M., 152.
Baader Th., 233.	Bolckmans A., 78.
Baert G. B., 248	Borchling, 128.
Bakker J. J. M., 95.	Brachin, 157.
Bakker N., 91.	Braun W., 105.
Baumgärtner, 170.	Brouwer J. H., 291.
Beem H., 238.	Brown P. A., 3.
Berits J., 32, 55.	Buchholz W., 53.
Berthold, 126.	Carnoy A., 234, 235, 236, 237.
Billen R., 48.	Caron W. J. H., 147.
Blancaert E., 200, 208.	Chytraeus N., 119.
Blok D. P., 176.	Closset Fr., 138, 268.
Boendale, 268°, 277°, 278°.	Cohen A., 130.
	Cordes G., 128.

- Couvreur W., 78.
 Cowan H. K. J., 285.
 Crena De Jongh A. C., 91, 292.
 Cuvelier J., 158.

 Daan J., 4, 5, 39, 159, 177, 185, 191.
 Dam R. J., 72°.
 Dambré O., 269.
 Damsteeft B. C., 31.
 Dautzenberg, 118.
 De Baere D., 118.
 De Baets J., 270.
 De Bie J., 77.
 De Bo, 118.
 De Bock E., 271.
 De Boer J. W., 5.
 De Bont A. P., 114.
 De Bronk, 5.
 De Bruin C. C., 158.
 De Bruyne E., 112.
 De Geeter R., 5.
 De Groot A. W., 25.
 De Haan Tj. W. R., 293.
 De Haan W. R., 5.
 De Jager A., 118.
 De Jongh M. J. G., 231.
 De Keyser P., 78.
 Delbrouck G., 43.
 De Langhe J., 248.
 De Ligt B., 239.
 De Man L., 294.
 De Meyer M., 86.
 Demol J., 30.
 De Pauw-De Veen, 209.
 Derolez R., 78.
 De Smet G., 119.
 De Tollenaere F., 37, 91, 97, 101, 113, 210, 211.
 De Vooy C. G. N., 32, 55.
 De Vos H., 111.

 De Vreese W., 260°.
 De Vries M., 118.
 De Vries J., 94, 137.
 De Vroede M., 14.
 Diemer W., 33.
 Draye H., 66.
 Drewes J. B., 72, 212.
 Droste F. G., 160, 161, 272.
 Dückert J., 105.

 Ebeling C. L., 130.
 Eis G., 273.
 Elaut L., 249.
 Erben J., 105.
 Eringa P., 130.
 Evers G. A., 240.
 Eylenbosch E., 45, 197.

 Fockema Andreae S. J., 82.
 Foerste W., 228.
 Fokkema K., 89, 130, 134, 213, 295.
 Foncke R., 274.
 Forbes R. J., 111.
 Försteman, 75°.
 Fossen J. W., 55.
 Fourquet J., 150.
 Freydank D., 135.

 Ganshof F. L., 52.
 Geerars G. M., 13.
 Gerbenzon P., 296.
 Ghijsen H. C. M., 46, 117.
 Goossenaerts J., 34°, 115, 275.
 Goossens J., 131, 179, 214.
 Götz H., 104.
 Grauls J., 241.
 Grimm J. & W., 105.
 Gymnick J., 284°.

 Haeserijn R., 22.

- Hansel J., 21.
 Heeroma K., 67, 90, 136, 139,
 140, 191, 201, 215, 260, 261,
 276.
 Hermodsson L., 250, 286°.
 Heus P., 32.
 Hoebeke M., 251.
 Hoetink H. R., 112.
 Hofmann, 247.
 Hol A. R., 180.
 Hommen B. H., 172, 216, 222.
 Hougardy-Debaye G., 40.
 Houwaert J. B., 271°.
 Hübner, 128.
 Huisman J. A., 68, 242.

 Ising G., 105.

 Jaatinen, 265.
 Janssen W. A. F., 223.
 Jobst Fr., 74.
 Julius P., 262.

 Kaiser L., 69.
 Kaper W., 64.
 Keersmaekers A., 77.
 Kempen J., 31.
 Kiliaen, 119, 232.
 King P. C., 257.
 Kiss E., 192.
 Klein K. K., 195.
 Klima H., 195.
 Knaus H., 8.
 Kloeke G., 181, 243.
 Kochs Th., 105.
 Koelmans L., 36.
 Koksma J. F., 112.
 Kollewijn R., 32.
 Kooiman K., 244.
 Kossmann F., 148.
 Kostelijk C., 142, 202, 203, 224.

 Kronenberg M. E., 6.
 Krogmann W., 121, 225.
 Kruyskamp C. H. A., 91.
 Kück E., 124.
 Kühnhold I., 105.
 Kurris F., 5, 56.

 Lane R. H., 59.
 Lasch A., 128.
 Leenen J., 30, 34, 70, 149, 182.
 Lenkowa A. F., 75.
 Le Roux T. H., 88.
 Lieftinck G. I., 263.
 Lievens R., 226, 264, 288.
 Löfstedt E., 227.
 Louw S. A., 88.

 Maerlant, 249, 263, 268°, 270.
 Mak J. J., 95, 96, 102, 204,
 231°, 245, 277, 278.
 Mantry J., 105.
 Martin B., 190.
 Masser A., 105.
 Maurer A., 196.
 Maurer F., 109.
 Maximilianus P., 279, 280.
 Mayer F., 65.
 Meertens P. J., 20, 86, 183.
 Meisen K., 247.
 Mendels J., 289.
 Mettke H., 255.
 Meyers J. A., 28.
 Michels L. C., 31, 98, 141, 162,
 163.
 Minis C., 281.
 Mironov S. A., 15, 151.
 Mittring W., 105.
 Mitzka W., 87, 120, 194.
 Mol T., 5.
 Mortier R., 252.
 Müller J., 129.

- Naarding J., 184, 185.
 Nederlands Taalcongres, 76.
 Neerlandia, 5.
 Niekerken W., 266.
 Nienaber P. J., 7.
 Nijhoff, 6.
 Nova et Vetera, 77.
- Ochs E., 125.
 Odink H., 205.
 Öhmann E., 60.
 Oosthoeks encyclopedie, 110.
 Oostrom J. Ph., 91.
- Paardekooper P. C., 23, 57,
 71°, 164.
 Paul H., 106, 107.
 Pauwels A., 162.
 Pauwels J. L., 35, 47, 62, 79,
 95, 153, 217.
 Pée W., 30, 78, 84, 132, 218.
 Peeters L., 219.
 Persijn A. J., 91.
 Pfeifer W., 105.
 Philips Koerier, 5.
 Picard L., 24.
 Ploss E., 229.
 Pos, 72°.
 Poukens J. B. s. j., 52.
 Powitz G., 105, 108.
 Protze H., 195.
- Rahmenführer H., 105.
 Reichling A., 73°, 111.
 Rock M., 282.
 Roelandts K., 144, 145.
 Roobaert E., 253.
 Roose H., 71, 165.
 Roose L., 102, 283.
 Rooth E., 287.
 Rotgans L., 254.
- Roukens W., 5, 80, 186, 198,
 220, 221.
 Royen G., 32, 55.
 Ruarius,
 Rutten W., 44.
- Sassen A., 166.
 Scharnhorst J., 105.
 Schieb G., 230.
 Schippers B. W., 32, 55.
 Schirmer A., 107.
 Schmitt L. E., 87.
 Schmitt M., 256.
 Scholtz J. du P., 153.
 Schönfeld, 116.
 Schrickx W., 78.
 Schuermans L. W., 14°, 118,
 232°.
- Seeldrayers A., 30.
 Seelman W., 287.
 Shetter W. Z., 173.
 Smeyers J., 16.
 Snellaert, 14°, 85°.
 Sperschneider H., 171.
 Spronck L., 297.
 Spüler L., 289.
 Stannat W., 258.
 Steinberg W., 193.
 Stengers J., 51.
 Stoett, 158.
 Stoops Y., 41.
 Strengholt L., 254, 280.
 Stroh F., 109.
 Südhof S., 259.
- Tavernier C., 81, 167.
 Ter Laan K., 231.
 Teuchert H., 123, 133.
 Teut H., 122.
 Te Winkel L. A., 32.
 Törnqvist N., 175, 232, 233.

- Uhlenbeck E. M., 73, 168.
- Vanacker V. F., 169.
- Van Bakel J., 146°, 187.
- Van Beers J., 118.
- Van Bergen J., 85.
- Van Coetsem F., 1, 99, 109°, 174, 188.
- Van Dale, 92.
- Van den Berg B., 27, 177, 178, 201.
- Van den Branden F. J., 253°.
- Van Den Toorn M. C., 154.
- Vanderheyden J. F., 284.
- Van Der Meulen R., 54.
- Van der Schueren, 120.
- Van der Velde I., 32.
- Van de Veegaete G., 78.
- Van de Wijnpresse, 219°.
- Van Dis L. M., 26.
- Van Dorsten J. A., 290.
- Van Elslander A., 78.
- Vangassen H., 50°.
- Van Haeringen C. B., 32, 55, 139°, 152, 292.
- Van Heule C., 147°.
- Van Holk A. G. F., 130.
- Vanhoucke Cl., 246.
- Van Leeuwen J., 264°.
- Van Loey L., 38, 155, 286.
- Van Mierlo, 219°.
- Vanneste R., 78, 206.
- Van Nuffel E., 100.
- Veering J., 29, 42.
- Veldeke, 281°, 289°, 298.
- Verbeke L., 58.
- Verdam, 158.
- Verhasselt J., 30.
- Viaene A., 248.
- Vindevogel Th., 27°.
- Vorsselmans J., 248.
- Weigert H., 156.
- Weisgerber L., 66°.
- Weijnen A., 50, 146, 189.
- Wichers, 116.
- Willekens E., 12, 24.
- Willems J. F., 14°, 85°.
- Winkler Prins Encyclopedieën, 95.
- Winnen G., 5, 49, 185, 218.
- Witsen Elias J. S., 111.
- Wolff L., 267.
- Wossidlo, 123.
- Wüster E., 9.
- Yseboodt J., 207.
- Zandvoort R. W., 143.
- Zaunmüller W., 10.
- Zischka G. A., 11.
- Zuidlimburger, 198.

Inhoudsopgave.

	blz.
I. Bibliografie	129
II. Publicaties van algemene aard	133
1. Algemeen Nederlands en dialect ; taalschakeringen taalverzorging ; grammatica	133

2. Het Nederlands in contact met andere talen	137
3. Varia	139
4. Levensberichten	142
III. Taalatlassen en Woordenboeken	143
1. Taalatlassen	143
2. Woordenboeken	144
3. Dialectwoordenboeken	149
IV. Klank- en Vormleer	152
V. Syntaxis en Woordvorming	156
1. Syntaxis	156
2. Woordvorming	159
VI. Dialectgeografie	160
VII. Woordverklaring	164
1. Groepen van woorden	164
2. Afzonderlijke woorden	165
3. Plantnamen	169
4. Spreekwoorden en zegswijzen	170
VIII. Teksten en Tekstinterpretatie	172
1. Oude teksten	172
2. Dialectteksten	179
Register	180

* * *

Errata.

- Nr. 187 (J. VAN BAKEL : Een impasse in het dialect van Nuenen) hoort thuis onder de rubriek „Klank- en Vormleer” (IV).
- Nr. 196 (A. MAURER : Die Mundart von Burgberg) hoort thuis onder „Klank- en Vormleer” (IV).
- Nr. 208 (E. BLANCQUAER : Oporps en Latijn) hoort thuis onder de rubriek „Het Nederlands in contact met andere talen” (II, 2).
-